

ANT. MELKA

SANCTISSIMUM

(II. — ŘEČI POSTNÍ)

PŘÍLOHA „KAZATELNY“
SVAZEK XXXVII.

SANCTISSIMUM

II.

ANT. MELKA

SANCTISSIMUM

II.

O M Š I S V A T Ě

(ŘEČI POSTNÍ)

„A Ježíš zvolav hlasem velkým, řekl:
Otcě, v ruce Tvé poroučím ducha svého.
A to povědět, vypustil duši.“

(Luk. 23, 46.)

Tímto úkonem dokonává Kristus Pán svou úžasnou oběť: tělo a vše, co s ním souvisí, už dal, své údy, své smysly, svůj šat, svou krev, svou čest, svůj život, všechno dal — „zničil sebe samého“. Zbývala jenom duše v zdravém těle. Konečně tedy i tu odevzdává, aby oběť jeho byla úplná.

U této úžasné oběti zastavuje církev sv. naše kroky v sv. době postní. Zastírá obrazy a sochy v celém chrámě — jen kříž Kristův — ten oltář Kristův krvavý staví na náš oltář nekrvavý, jako by chtěla říci: je to jedna oběť — tam ta na kříži a tato na oltáři — a tu jen mějte na mysli. Poslušni přání Tvé sv. církve, chceme se v těchto postních rozjímáních zaměstňovati obětí tvou přesvatou a obracíme se jen s největší pokornou prosbou k Tobě, božský obětníku: račiž nás osvětliti a posílniti, abychom chápali obojí Tvou oběť: na kříži i na oltáři. K tomu směřovati chtějí tato naše sv. rozjímání — a hned to první o tom, *co jest oběť a že nejlepší oběť jest Ježíš Kristus.*

Co jest oběť? Jest všeobecně rozšířený úkon bohopocty a záleží v tom, že přinášíme Bohu viditelný dar, abychom jej zničením nebo změnou toho daru za nejvyššího svého Pána vyznali.

Všeobecně rozšířený úkon bohopocty. Najdete oběti všude: u národů starověkých. Vyhynuli — pravda; žalmista dí: „Veta je po jejich meči, zbořil's jim města, není památky po nich jako po zvuku“ (Ž 9, 7). Ale ač zaniklo vše: sláva jejich meče a válek, bohatství jejich měst, něco přece zůstalo: zbytky oltářů, zboženiny chrámů; lidstvo starověku obětovalo.

Obětuje lidstvo dnešní. Cestujte po ostrovech roztroušených v oceánu. Kolem Ameriky i Asie najdete pokleslé kmeny lidské, ale mají oběti. Na Himalajích, nejvyšším pohoří asijském našli cestovatelé ubohý národ zvaný Sahariové, kteří obětují sice ďáblu, ale přece obětují. (Schanz: Apol. I. 300). I buddhismus má své, aspoň nekrvavé oběti (Kirchenlex. Welte: IX. 869).

Jsou tedy oběti všude.

Jsou úkonem bohopocty. Odpůrci sv. víry rádi by hodně snížili význam oběti — a ovšem mše sv. zvlášť a proto dí: Oběti — z čeho vznikly? Ach — to dávali prý lidé na hroby svým zemřelým různá jídla, jako by i nadále s nimi stolovati chtěli. Tedy jen duchům zemřelých je podávali a ne Bohu; proto nemají oběti žádného náboženského smyslu. Ale což, drazí moji, ten, kdo věří, že duše zemřelých jsou dále živы — co vyznává vlastně? Že je život posmrtný! To jest, že je Bůh, soudce živých i mrtvých, Pán duší, Pán záhrobí a věčnosti. A tak i kdyby oběti byly bývaly jen hostiny s dušemi zemřelých, předpokládají víru v Boha a jsou úkonem náboženským.

A proč asi, nejmilejší, nalézáme oběti všude, u všech národů a kmenů, za všech věků i časů a ve všech zemích a místech? Protože k obětem vedla a vede člověka sama jeho rozumná přirozenost. Přirozený rozum sám říká a říká člověku: „Nejsi sám od sebe, co máš, nemáš sám ze sebe. Je Někdo, kdo dává vzrůst a zdar tomu, cos ty na poli zasel; je Někdo, kdo ti žehná v rodině a potomstvu. Sám si nestačíš. Pro své nedostatky a vady, které na sobě pozoruješ, potřebuješ někoho, Někoho Vyššího, jenž by ti pomáhal a tě řídil — a tento Někdo Vyšší je to, co všichni nazývají Bůh,“ dí sv. Tomáš (Summa theol. 2, 2 qu. 85 a 1). Nuže, poddej se mu, uznej ho svým pánem a svou závislost na něm. A poněvadž, co cítíš v duši, zcela přirozeně se také projevuje tělem a zevnějškem, než ukaž svou podrobenost a oddanost svému nejvyššímu pánu také zevně — slovem, skutkem, darem, obětí. A tak vidíme, že oběť je přirozená povinnost člověka. Bůh sám, původce této přirozenosti, vstúpil mu to „obětuj“, a proto vidíme, že hned, jakmile se lidstvo zrodilo, hned v prvních dnech svého života obětuje. Co čteme na prvních stránkách bible o prvních lidech? „Kain přinesl Hospodinovi oběti z polní úrody. Také Abel obětoval, a to nejučtější části prvorozců svého stáda“ (1. Mojž. 4, 3, 4). Oběti jsou staré jako lidstvo; jsou jedno z nejstarších dědictví, které si lidské rodiny, kmeny, národy vzaly s sebou ze společného prazjevení božského, když se rozptylovaly po celé zemi. Proto jsou oběti všeobecně rozšířený úkon bohopocty.

A v čem záleží?

Oběť je *viditelný dar*, který přinášíme Bohu, abychom jeho svrchovanost uznali. Dar! Co si vyděláme, je mzda, co zdarma dostáváme od Boha, je milost, co dáme z lásky nuznému, je almužna. Ale co dáme z lásky Bohu, je oběť. Je tedy z lásky, zcela dobrovolná. To cítili i pohané, že oběť musí být dobrovolná; proto hleděli vylákati od obětního zvířete, když je na zabít vedli, pokynutí hlavou, jakoby na znamení, že souhlasí. Uteklo-li obětní zvíře od oltáře, nesmělo již znova býti k oltáři vedeno.

A je to dar viditelný, t. j. zevnější, ze zevnějších statků člověka, z jeho majetku vzatý a Bohu daný. Vždyť můžeme přec`podávati Bohu i dary vnitřní, na př. city, tužby svého srdce, jako lítost, zkroušenost, není-liž obětí? Ó ano, Duch sv. dí: „Obětí Bohu milou duclí je zkormoucený a srdem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdáš“ (Ž. 50, 19).

Modlitba — není-li i ta věnována Bohu?

Ovšem, proto ji nazývá sv. Pavel též obětí našich rtů a vybízí nás: „Přinášejme tedy Bohu vždycky oběť chvály, t. j. ovoce rtů velebicích jméno jeho“ (Žid. 13, 15). A tělo své — nemůžeme-liž je zasvěcovati Bohu prací, postem, čistotou, mučednictvím? „Proto napomínám vás, bratři,“ volá sv. apoštol, „skrze milosrdenství Boží, abyste vydávali tělo své v oběť živou, svatou, Bohu libou“ (Řím. 12, 1). A což z toho co máme, nemůžeme-li dáti almužnu chudému bratru — a o každém takovém víme ze svaté víry, že přijímá ten dar sám Kristus, jenž dí: „Cožkoli jste učinili jednomu z bratří mých nej-

menších, mně jste učinili.“ Proto napomíná opět Duch sv.: „Na dobročinnost a na sdílnost (t. j. abyste se rádi rozdělovali s chudým) nezapomínejte, neboť v takových obětech Bůh má zálibení“ (Žid. 13, 16). Ale všechny tyto věci nejsou přece obětí v pravém slova smyslu, neboť tyto věci je možno podávat i lidem (almužnu) nebo snad i andělům a svatým (modlitba).

Ale oběť je něco víc: dar Bohu, jedinečný — jen jemu vyhrazený. „V každé republice, dť sv. Tomáš, je zvláštní nějaká pocta určena jen pro vladaře, a bylo by urážkou vladaře, tuto úctu vzdáti někomu jinému, kdo není vladař. A tak je s obětí: je to nejvyšší úkon pocity, tak jedinečně náležející Bohu, že ve St. zákoně, bylo vyřčeno: „Kdo přináší oběti jinému, leč jedinému Hospodinovi, budiž usmrčen.“ (2 Mojž. 22, 20. — Summa theol. I. c. a 2).

Jen Bohu! Jen B. svrchovanosti se přinášejí oběti. Ale jak? Vždyť Bůh je duch! Ano — duchu se přinášejí — duchem, duší. Ty také hlavně a především chce Bůh mít: duši naši, ducha našeho. „Synu, dej mi srdce své!“ A proto vnitřní oddanost srdce, podobnost ducha a vůle. Bohu, svrchovanému Pánu a Stvořiteli — to je ta hlavní věc, při oběti; zevnější dar jest jen znamením oné vnitřní oddanosti, a kdybychom té neměli, je a musí býti zevnější náš dar před Bohem bezcenný. Sv. Augustin: „zevnější oběť jest znamením vnitřní oběti, v kterou člověk přináší Bohu sama sebe“ (De civ. Dei c. 5.), své srdce, svou mysl, svou duši. Proto také hlavní úkon při oběti zvířat bylo vylití krve, protože podle názoru starověkých národů v krvi byla duše, v krvi byl život.

A tak tedy ten, kdo obětoval obětní zvíře, jakoby říkal Bohu: „Pane, hle, Tvoji jsme, s tělem i duší a se vším, co máme, Tvoji jsme — až do zničení života — až do poslední krůpěje krve. Tobě žijeme, Tobě umíráme.“ Proto vlastně byla obětní zvířata pobíjena, o život připravována, aby byl Bůh prohlášen za svrchovaného Pána života i smrti — a to tím spíše, poněvadž hříchem těžkým každým ztratil člověk právo na život, Bůh by mu jej mohl každou chvíli vzít. Proto člověk skládaje ruce své na obětní zvířata jakoby vyznával: „Pane, nemám práva na život... jako se můj dar spaluje a ničí, tak jsem zasloužil za své viny zničen býti já — Pane, smiluj se, odpusť!“

Ale tyto oběti nestačily. Nestačily — už proto, že oběť má býti dar, t. j. něco nejlepšího. A jsou zvířata anebo nějaká potravina to nejlepší, co lidé mají? Nikoli. Proto lidstvo samo hledalo lepší a lepší oběti. Nakonec začali obětovat i malé dítky a lidské životy. Ale udělejte z celého obrovského světa oltář, zapalte celá pohoří jako podpaly a vrhněte do toho obětního ohně všechno tvorstvo, co je to proti velebnosti Boží?

Ani Libaň nestačil na zátop, a zvěř jeho nestačí na žertvu. Všichni národové jakoby nebyli, tak jsou před ním, a za nic a prázdnotu je cení.“ (Is. 40, 16, 17). A co je to vše proti spravedlnosti Boží, o níž dť žalmista, že je jako hory vysoká a hluboká jako propasti. Stačí ji usmířit obětí nerozumných zvířat?

„S jakou důstojnou obětí mám předstoupit před Hospodina, sklonit koleno Nejvyššímu? Zdaliž může usmířen býti Hospodin tisíci beranů nebo desetitisíci tučných kozlů?“ (Mich. 6, 6, 7).

Tak u Židů.

U pohanů? Tatáž otázka: Co dáme, aby to bylo důstojné Boha? A protože neměli, upínali své tužby k onomu Jednomu, Čistému, Svatému, o němž byla zachována i v pohanstvu blahá zvěst a naděje, že přijde usmířit lidstvo s nebem: „Komu svěří Jupiter usmířit lidský hřích“, ptá se jeden z nejpřednějších básníků římských. (Horác I. Od. 2). Kde jest, ježž tolik věků již čekáme? — ptá se filosof Seneka. A lidu israelskému, jehož oběti už Hospodinovi se nelíbily: „K čemu je mi množství vašich obětí? — praví Hospodin. Syt jsem... nenoste již obětí nicotných.“ (Is. 111, 13) — tomuto lidu poukazuje Bůh na Mesiáše, na spravedlivého Syna svého, velikého smírce Boha a lidí a dí: „Blízko jest spravedlivý můj.“ (Is. 51, 5). Spravedlivý sluha můj ospravedlní mnohé, neboť on jejich hříchy na sebe vezme.“ (Is. 53, 11).

Ježíš Kristus je to — on je nejlepší oběť... Proč? Pro svou vznešenost. Ať, ne již pouhý tvor, nýbrž Bůh rovný Tobě, věčný Otče. Bůh z Boha, Světlo ze Světla... Tvůj syn, v kterém se Ti zalsbilo, Ten je oběť náš; na kříži i na oltáři právem může volati: „Pohled, Otče a popať na tvář Pomazaného Svého! Pro svou ochotu: obětoval se zcela dobrovolně: již ve své kolébce, v jesličkách, nabízel se podle sv. Pavla Otcí svému k oběti: „Oběť ani davů jsi nechtěl, ale tělo připravil jsi mi; oběti zápalné a zahřívšné nelíbily se Tobě. Tu jsem řekl: Hle, přicházím... abych konal vůli Tvou, Bože.“ (Žid. 10, 5). V zahradě getsejmské znova se podrobuje: „Otče ne má, nýbrž Tvá vůle se staň.“ A na utrpení a v muka vydává se svým nepřátelům sám: „Obětoval se, protože sám chtěl.“ (Is. 53, 7).

Pro svou nevinnost „byl svatý, nevinný, neposkvrněný, oddělený od hříšníků a vyvýšenější nad nebesa“ (Žid. 7, 26), aby se jeho oběť mohla líbiti Bohu; a zase obtížen všemi nepravostmi lidstva, „složil Hospodin na něj nepravost všech nás“ (Is. 53, 6), aby opět dosti učiniti mohl za nás. Proto, že je hlava lidského pokolení.

Žalmista Páně pozoruje krásný vesmír, a on se mu zdá jako nějakým nádherným rouchem Hospodinovým... a slunce a hvězdy jsou jen jako drahokamy na tomto šatu. (Ž. 101). Ale ještě je něco krásnějšího: J. Kristus, Syn Boží, spojený jako hlava s duchovním svým tělem, t. j. se všemi věřícími. On hlava a my souvisíme s ním více než jen jako roucho, jsme docela jeho údové. A když se obětuje hlava, ona obětuje spolu i ostatní své údy. Jen pro něho byly Pánu Bohu milé oběti Starého zákona, že totiž tenkrát čekali a doufali v Něj, v Mesiáše; jen skrze něho jsou Bohu milé i naše oběti a dobré skutky. Vše, co došlo spásy před jeho narozením, došlo jí jen skrze něho; vše, co bude spaseno nyní, bude spaseno opět jen skrze něho. A On jako zlatý bod je zaražen doprostřed člověčenstva a vše, co bylo a jest v lidstvu krásné, šlechetné a dobré,

vše to je jeho dílo, a vše to On zase béře a podává to — ovšem zdokonalené, prozářené jasem svých milostí a zásluh nebeskému Otci spolu se svojí obětí v jednu velikánskou, úžasnou oběť.

Ó jaká to oběť! Díky, o božský Spasiteli! Jak bychom byli chudí, kdybys Ty nebyl náš obětí! Přirozenost naše sama by nás byla nutkala, abychom Bohu přinášeli něco v oběť, neboť oběť je přirozený projev bohopocty, všeobecně rozšířený, kterým lidé uznávají Boha za jediného a svrchovaného Pána. A my bychom byli neměli nic, než takové oběti zvířecí a snad lidské, jako měli pohané. Ale nyní my máme. Tebe, ó božská Oběti, o Ježíši! Tys náš obětník, velekněz, Tys náš nejlepší dar, Tys náš zlatý oltář, na který máme klásti také něco ze sebe, abychom jako údové obětovali spolu s hlavou!

A co dáme? Dejme to, co žádá od nás skrze církev sv. v tomto postním čase sám Bůh: oběť kající nad svými hříchy, neboť ať oběť Bohu milou je duch zkormoucený. Dejme sv. půst: újmu každý den, a mimo to každý pátek přísný půst.

Spojme s neskonalou obětí Kristovou oběť sv. postní pobožnosti, sv. postní zpověď, velikonoční sv. přijímání, své práce, obtíže, kříže, smysl odvrácenou od světa a jeho zábav a přebývajíc v ranách Kristových. Obětujme spolu s Kristem tu onu chybu, tu onu náklonnost, ten onen hřích, abychom je v sobě umrtvili, ukřižovali tento postní čas, neboť to jest býti pravým údem Kristovým: „Ti, kteří jsou Kristovi, ukřižovali tělo své i s vášněmi a žádostmi“ (Gal. 5, 24) a „vydávají je v oběť živou, svatou Bohu libou“ (Řím. 12, 1), za niž vezmou odplatu s Kristem oslaveným na věky.

Když za dávných časů v St. zákoně anebo i mezi pohany přiváděli obětní zvíře k oltáři — ó to nebylo jen tak beze vší okázalosti a slávy. Takové zvíře, určené k oběti, bývalo ověnceno věnci a kvílitm (Sk. ap. 14), zavěšovali na ně různé ozdoby — vše mělo slavnostní háv a ráz.

Ó Jezu — ověncovaný slávou na hoře proměnění — také Tebe bylo třeba označiti za dar obětní a proto teď v postě to evangelium o Tvém proměnění na hoře Tábor. Proto ta tvář blýskající jako slunce, proto to roucho bílé jako sníh, proto ty velebné postavy proroků, Mojžíše a Eliáše, proto to klanění sv. apoštolů, kteří ve sv. bázni padají před Tvou velebností na svou tvář — to vše je věnec slávy, který volá světu: viz, kdo to jde za tebe v oběť a na smrt, Ježíš, král věčné slávy.

S apoštolů vrháme se i my, Pane Ježíši, k Tvým sv. nohám s prosbou: račiž osvítili, abychom chápali: že Tvou obětí je Tvá smrt na kříži a co nám přinesla.

Oběť Kristovou je jeho smrt na kříži. Blahoslavený Tomáš Kemp. dí, že celý život Krista Pána byl vlastně kříž a utrpení. (Kniha II. 12, 7.) A se vším právem. Od kdy začíná se utrpení nějakého mučedníka? Snad až když je v cirku (v divadle) šelmami drásán? Nebo na skřípec natahován? Nikoli, muky jeho se začínají hned prvním krokem na mučiště. A tak náš dobrý Spasitel, Syn Boží, kdy se začíná obětovat za nás? Hned prvním krokem v smrtelné zápasíště tohoto života.*) Není tedy jeho vtělení už oběť? Ó ano. Jeho život v práci, chudobě, strádání — není-li oběť? Ó ano. Nicméně vlastní, pravá a konečná oběť Pána Ježíše jest jeho smrt na kříži.

Proč?

On to praví sám. Když už se chýlí život jeho ke konci, když už má za sebou tvrdé jesle betlemské i mozolnou práci tesařskou a chudobu a strádání a ač tohle vše bylo obětí, přec ještě praví: ještě je něčeho třeba! A čeho? Oportet, „musí (ještě) Syn člověka mnoho trpěti . . . a zabit býti“ (Luk. 9, 22.) A jakou smrtí? Smrtí kříže: „neboť jako Mojžíš povýšil hada na poušti, tak musí povýšen býti Syn člověka“. (Jan 3, 14.) A předpovídá tuto smrt do nejmenších podrobností: „Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům a ti ho odsoudí na smrt a vydají ho pohanům, aby se mu posmívali, jej bičovali a ukřižovali“. (Mat. 20, 19.) Tak je Kristu Pánu oltářem kříž a smrt na něm obětí. A jak hledí na smrt Kristovu sv. apoštolé? Jako na oběť: „Kristus miloval nás a vydal sebe sama za nás v dar, a to v oběť krvavou Bohu k vůni lůbezne“. (Efes. 5, 4.) Sebe sama: všude jinde a vždy jindy obětovali lidé jen tvora nějakého, zde se obětuje Bohočlověk, pravý Boží

*) Nicolas: Etudes sur la V. Marie I. 338.

Syn. A dobrovolně: v zahradě getsemanské sám jde vstříc nepřítelům svým a ruce jim podává; „tělo své vydávám katům“, dí u proroka: „a líce své rváčům; obličej svého neodvracím od těch, kdož lají mi a plijí na mne“. (Is. 50, 6.)

Když má na kříži skonati, naklání hlavy a dává tak svolení smrti, aby přišla. Dobrovolně umírá. Dobrovolně — ? Ach ne, to není to pravé slovo: s jakým odevzdáním celé duše a celého vnitra: „Otče, ne má, úbrž Tvá vůle se staň!“ S jakou velkodušností všechno dal, poslední kus šatu s těla — poslední krůpěj krve ze srdce a nic si neponechal! Dokonáno jest. — S jakou trpělivostí neslýchanou: jako beránek neotvírající úst svých. S jakou ochotou trpět stále a viset na kříži, kdyby třeba bylo až do konce světa. Ale nade vše, — s jakou bezmeznou láskou k Otci a k nám a „jeho zcela dobrovolné utrpení“ dí sv. Tomáš, „bylo Bohu Otci nadevše milé, poněvadž pocházelo z lásky nejvyšší.“ (Sum. theol. III. qu. 48 a 3.)

Ale jako Bohu nejmilejší, tak byla *smrt Kristova i nám nejprospěšnější*. Neboť co nám přinesla? Jedním slovem: vykoupení a to: vykoupení *od hněvu Božského, od hříchu, od trestu, a to celému světu*. Především vykoupení od Bož. hněvu. Ten tak tížil člověčenstvo od počátku! Cítili, že jsou synové hněvu Božského — a proto obětovali. Podle sv. Tomáše a sv. Augustina bylo hlavním účelem obětí: smiřovat hněv Boží, „aby zase bylo navázáno to sv. obcování lidí s Bohem, jež hřích přerušil.“ (Summa III. qu. 48, a 3. et qu. 22. a 2. De civ. Dei 10. 6.) A neučinil to Pán Ježíš svou smrtí? Aj, volá radostně sv. Pavel: „máme pokoj s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista“ (Rom. 5, 1.) a „budeme uchováni skrze něho od hněvu (Božského. — Ib. 9.), neboť byli jsme sice dřívě v nelásce, (ale) nyní smiřeni jsme s Bohem, skrze smrt Syna jeho!“ (Ib. 10.)

Drazí! my jsme si zvykli mluvit o nejhlubších tajemstvích naší sv. víry, tak jako mluvíme o nejobyčejnějších věcech — protože je slyšíme od malička, bezmála nám sevšedněla. Ale jen se trochu podívejme pod ta sv. slova naší víry — na př. to slovo: Kristus Pán usmířil nám hněv božského Otce! — co jen to slovo skrývá v sobě lásky! Usmiřovat dva rozvaděné. Vy víte, drazí, že to nebývá snadná ani milá úloha. Nevděčná úloha! Proto se často stává, že málokdo z nás si troufá jít a smiřovat dvě rozvaděné strany — už jen proto, že se bojíme nějakého příkrého slova. A což kdyby nás takové usmiřování mělo stát víc — řekněme, že bychom musili obětovat nějakou částku peněz na to, anebo dejme tomu, že by nás to mělo státi nějakou ránu nebo ztrátu sebemenšího údu těla, řekněme: jednoho prstu. Kdo by se našel k takové úloze, zvláště když by věděl zcela určitě, že jeden z těch smiřených bude mu ještě i tak nevděčný, že ho bude k smrti trápit? Kdo? A hle — milý bratře, sestro: tvůj Bůh, tvůj Spasitel všeho toho se neleká, ne potupných slov, která musil slyšet od nepřátel, ne ztráty údů, ba ani života ne — i ten dal za naše smiřeni: smiřeni jsme

s Bohem skrze samu krev, skrze samu smrt Syna Jeho! A to udělal i když věděl zcela určitě, že mu budeme nevýslovně nevděční! Ó Jezu, pokoji náš a smíření naše, kdy pochopíme lásku Tvou? Ale nejen to, aby mohl usmířit Boží hněv, musil Kristus Pán odstranit dvě největší příčiny, pro které se Bůh na nás hněval a hněvá: a to je hřích a trest.

A i to učinil: splatil bohatě nebeskému Otci nesmírný dluh našich hříchů a trestů, které jsme zasloužili. A jak? Duch sv. zase dí, že to učinil svou smrtí. „Vnesl,“ dí Duch sv., „vnesl ten dlužní náš úpis na kříž, smazal jej tam docela svou krví — ano zničil jej přibiv jej ve svém těle na kříž“ (Kol. 2. 14). Dlužník je propuštěn z vazby, jakmile za něho zaplatíte, trestanec je propuštěn ze žaláře, jakmile si trest odpyká. Za nás jej dávno odpykal Spasitel, neboť „on byl raněn pro hříchy naše“ (ujišťuje Písmo), „roztlučen byl pro nepravosti naše, tresty pro naši spásu na něho dolehly a jeho jizvami jsme uzdraveni. Složil Hospodin na něj nepravost všech nás“ (Is. 53, 5—6). „Osidlo,“ dí žalmista, „osidlo věčné vazby pekelné je zpfetrháno a my jsme na svobodě“ (Ž. 123, 7). „A duše naše jako ptáče vyvázla z osidla ptáčnickova“ — z pout onoho ptáčníka pekelného a nemusí být již teď od něho lapena, jestliže sama se lapiti nedá. Tak nás vykoupil Kristus svou smrtí na kříži. On to mohl učiniti za nás a místo nás, je naše hlava, my jeho údové. Jako můžeme my nějakým dobrým skutkem svých rukou napravit chybu, kterou učinily naše nohy, tak Kristus, hlava lidstva, vykoupil nás, své údy tím, že nám přivlastnil zásluhy svého utrpení a své smrti; jeho smrt na kříži je tedy příčinou našeho smíru s Bohem a odpuštění našich vin a trestů, dí sv. Tomáš. (Summa III. q 49 a 1 et. a 4). Ó klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste a dobrořečíme Tobě, neboť skrze svůj sv. kříž svět jsi vykoupil.

Ano, celý svět — toť další velikost oběti Kristovy na kříži. Celý svět: minulý, přítomný, budoucí. Proto dal postavit kříž svůj ne někde na nádvoří židovského chrámu v Jerusalemě, aby si někdo nemyslí, že snad se obětoval jen pro jeden národ — nikoli — nýbrž na horu se všech stran viditelnou, neboť dí sv. Lev: „Kříž Kristův je oltář ne chrámu, nýbrž oltář celého světa“ (Sermo VIII. de Pass.). „On je obět smírná za hříchy naše,“ dí sv. Jan, „avšak nejen za hříchy naše, nýbrž i za hříchy celého světa.“ Ještě poslední den před koncem světa budou moci lidé dojíti odpuštění a spasení pro zásluhy obětní smrti Kristovy na kříži. „To je tak,“ vykládá sv. Tomáš, „jako když dovedný nějaký lékař vynajde lék, aby se jím léčiti mohli i v daleké budoucnosti. Tak to udělal Pán Ježíš: vysvobodil nás od hříchu a udělal ze své obětní smrti na kříži takový zdroj, z něhož by mohly odpuštění dojíti všechny hříchy minulé, přítomné i budoucí“ (Summa a th. III. q 49 a 1).

Ó jaké bohatství je obsaženo v Tvé oběti na kříži — ó Jezu Spasiteli: smíření Božího hněvu, odpuštění připravené všem hříchům, odpykání všech trestů, otevřen zdroj všech milostí — a to pro celý svět. Unesen volá ve svatém nadšení sv. Lev: „Kříž Tvůj,

o Kriste, je zdroj všeho požehnání, příčina všech milostí, z něho plyne věřícím síla jejich slabostí, oslava jejich ponížení, život jejich smrti* (l. c.). Ó co jsme asi povinni za toto vše? Co lásky vděčné!? Sv. Bernard dí: „Máš-li býti celý Kristův a jemu náležeti již proto, že tě stvořil, co mu dáš teprv za to, že tě vykoupil a takovým způsobem vykoupil!? Na tvé stvoření stačilo jedno jeho slovo: řekl a stalo se. Ale co neudělal, aby tě vykoupil? Co se nakázal, co divů nadělal, co trpkostí a nejen trpkostí a hořkostí, nýbrž co ponížení a nedůstojných ponížení se nasnášel.“ Ó co mu dát? Díky: Klaníme se Tobě...

Lásku: Nehřešit! Poslouchat Ho! Kdo má přikázání moje a je zachovává, ten mne miluje. Lásku k bližnímu.

Vážit si mše sv. jeť tatáž oběť! Kdykoli se obětuje, dílo vykoupení na kříži dokonané se obnovuje. Proto jsme si musili připomenouti všechno bohatství, oběti na kříži, abychom lépe rozuměli, jaké bohatství je v oběti mše sv.

Veleben budiž Bůh za ni na věky!

„Kristus miloval nás a vydal sebe sama za nás v dar Bohu, a to v oběť krvavou k vůni lsběžné“ dĭ dnešní sv. epištola.

„Před slavností velikonoční Ježíš věda, že přišla hodina jeho, aby z tohoto světa odešel k Otci, měv v lásce vždy svoje, kteří byli ve světě, projevil jim lásku nejvyšší“ vypravuje sv. Jan, jsa sí vědom tolio, že mu Otec dal v ruce všecko a že vyšel od Boha a jde k Bohu, vstal od večeře poslední a odloživ roucha svá a vzav šat lněný, přepásal se. A když byl „umyl nohy svým apoštolům, posadil se opět za stůl a vzav do ruky své chléb, žehnal a lámal a dával apoštolům řka: Vezměte a jezte; totoť jest tělo mé, které za vás vydáno bude. A potom vzal kalich s vínem a požehnav, řekl: „Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má Nového zákona, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů — to čiňte na mou památku“. (Jan 13. Mt. 26, 26 n.)

Drazí! S posvátnou úctou a pevnou vírou, s jakou církev sv. tato slova Spasitele přijala a přijímá, vrhněme se v duchu k nohám jeho a poslyšme, jak máme těmto slovům podle výkladu církve sv. rozuměti. Takto: „Pán a Bůh náš“, dĭ církev sv. na sněmu tri-deutském, „ačkoliv hodlal obětovati sama sebe na oltáři kříže Bohu svou smrtí, nicméně ještě kromě toho, aby milované snoubence své, církvi, zanechal viditelnou oběť, která by jeho krvavou oběť s kříže znova a znova obnovovala a ji až do konce světa připomínala a její mocnou účinnost na odpuštění našich hříchů nám přivlastňovala — obětoval Bohu Otci při poslední večeři tělo své a krev svou v podobě chleba a vína; pod týmiž způsobami podal pak apoštolům, kteréž ustanovil za kněze Nového zákona, a přikázal jim i jejich nástupcům v kněžství, aby i oni tak obětovali, a to slovy: „To čiňte na mou památku“. (Sess. 22, c. 1.)

Tak ustanovil Kristus Pán v poslední večer života svého, s láskou na výsost velikou oběť mše svatě.

Co jest? Jest ustavičná oběť Nového zákona, ve které se Ježíš Kristus pod způsobami chleba a vína Otci svému nebeskému nekrvavým způsobem obětuje.

Je to oběť. Vždyť to praví božský Spasitel sám. Nepraví jen: Vezměte a jezte, toto jest tělo mé, které se vám dává; vezměte a pijte, toto jest krev má, která se vám podává — to by byl jenom pokrm a nápoj. Nikoli. Spasitel řekl: Totoť jest tělo mé, které se za vás vydává; ne vám, za vás se vydává, čili jak jiný apoštol dĭ: . . . které se za vás láme, t. j. obětuje. A toto je krev má Nového zákona, která se za vás vylévá; ne vám, jako nápoj, nýbrž za vás, jako krev obětní. Podobně jako Mojžíš, když pod horou Sinaj uzavřel jménem Božím Starý zákon, vystavěl oltář, položil naň obětní zvíře a jeho krví pokropil lid a řekl: „Totoť jest krev úmluvy, kterou uzavřel s vámi Hospodin“, tak Pán Ježíš užívá při poslední večeři podobných slov: „Totoť jest krev má Nového zá-

kona^a. Chce říci: Jako to byla oběť tam pod horou Sinaj, tak je i to, co nyní já při poslední večeři konám, také oběť — a co budou konati apoštolé a kněží na mou památku, také oběť. Mše svatá je tedy oběť, pravá, skutečná oběť — tomu musíme věřit tak pevně, že by nás církev sv. vyloučila z počtu věřících, kdybychom to popírali. (Can. 1, de sacr. M.) Věřím, můj Bože, v oběť mše sv. — rozmnož, ó Pane, víru mou.

Oběť ustavičná. Od té chvíle, co jí Pán Ježíš vložil na naše oltáře svým slovem: „To čiňte na mou památku“, nesestoupila s nich. Už apoštolé obětovali v kruhu prvních křesťanů, „lámali chléb po domech“, jak dří Písmo, a čím víra Kristova širší a širší získává půdy, tím četnější a četnější jsou oltáře, na nichž se mše svatá slouží. Dnes obětuje se v našich krajinách evropských od časných hodin ranních až do poledne; v našich hodinách popoledních v Americe; když je u nás večer, slouží se na dalekých ostrovech zámořských, a když je u nás noc, probouzejí se k ranní mši sv. křesťané katoličtí v Australii a v Asii. „Od východu slunce až na západ, jak prorok předpovídal, na každém místě bude obětováno a podávána bude jménu mému (božímu) oběť čistá.“ (Mat. 1, 10.)

Ó Jezu dobrotivý, jak hojná jest milost Tvá! Tak ses o nás postaral, že není hodiny ve dne, aby každý z nás nemohl zvolat: Ó Bože můj, poroučím a uzavírám se do mši sv., které se právě v tuto chvíli na celém světě slouží, se všemi vinami a tresty svými, se všemi potřebami svými, s potřebami svých milých i celého světa. A až budeme umřít, kdokoli z nás v noci, kdy se u nás mše sv. neslouží, i v tom případě může každý z nás uzavíratí smrt svou do mši sv., které se slouží v dalekých zámořských končinách a spojití tak oběť smrti své s obětí Kristovou. Ó dobrodinče, chvalme, vyvyšujme Boha, Spasitele svého na věky, za všechny dívy dobroty nám lidem učiněné!

Oběť, v níž se obětuje Pán Ježíš. Pán Ježíš obětuje; i když kněz obětuje, propůjčuje mu jen své ruce, svá ústa a své srdce. Však pravý, první a vlastní obětník je Pán Ježíš. A co obětuje? Sama sebe. Svě tělo, ten zázračný a nejmělejší výtvar Ducha svatého z panenské Matky. Výtvar dvojí a největší lásky, jaká jen býti může. Ta láska jedna, to je láska Boží, ta, která se nad námi slitovala a ustanovila se dáti nám Vykupitele — láska tak úžasná, že se jí divil sám Spasitel, když volal: „Tak, tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný . . .“ A ta druhá láska, to byla největší láska, jaká je v lidském srdci možná — totiž láska k Bohu v nerozděleném srdci panenském; a Maria Panna, tento výkvět lidského panenství, jakou tu asi měla lásku k Bohu! Nuž — a tato dvojí největší láska: láska Boha k lidem a láska Panny Marie k Bohu se setkaly a stvořily lidské tělo Krista Pána — a to se nyní obětuje ve mši svaté. Ó tělo vzácné, dražší než je cena ne-

sčasných světů, a tělo nyní po zmrtvýchvstání všecko oslavené, duchovní, nesmrtelné, nebesky krásné!

A nejen tělo, duši svou obětuje Spasitel. A to duši plnou milosti, ctností a darů Ducha sv., plnou svatosti, spravedlnosti a pravdy. Když v Starém zákoně obětovali beránky a skopce — proč, myslíte, že Bůh přece i tyto nerozumné obětní dary vlídně přijímal? Proto, že obětující věřící Starého zákona spojovali s nimi svou spravedlivou nebo aspoň po spravedlnosti toužící a kající duši.

Ó, což teprve když se podává v oběť taková spravedlivá duše sama! A což když nejspravedlivější a nejsvětější duše Kristova — jaká to je asi neskonale milá oběť před tvářmi věčného Otce! A nejen tělo, nejen duši, i božství své nekonečné, před nímž se sklánějí andělé, volajíce: Svätý, svätý — i to obětuje za nás. „Ó buď pozdravena, spásno světa, božství nedílné, pravý Bože i člověče“, volá blahoslav. Albert Veliký, nazýváje oběť mše sv. obětí milou Bohu, úctyhodnou andělům, všeho klanění hodnou nám lidem. (De Ven. Alb. Sacr. c. IV.)

„Nemůže, není nic vzácnějšího v celé církvi za oběť, než tělo a krev Kristova“, dí papež Alexandr. (ib. I. c.) A co všecku tu neskonalou vzácnost mše sv. zvlášť ještě nesmírnou činí a ji navždy zabezpečuje proti všemu znehodnocení, to je to, že jejím obětníkem pravým a vlastním zůstává vždy a všude sám Kristus, svätý, nevinný a neposkrvněný, oddělený od hříšníků, vyvýšenější nad nebesa (Žid. 7, 27.), Bůh požehnaný na věky... A poněvadž On to vlastně obětuje, poněvadž jeho je vlastně ta oběť, nemůže ničím býti znehodnocena ani co do ceny zmenšena, ani vyprázdněna ani nehodností přítomných ani nehodností a hříšností kněze ji obětujícího; ten sice tím sám sobě škodí nejvíce, ale oběť mše sväté neběže újmy, neztrácí ceny ani v jeho rukou pro ty, za něž se obětuje. (Trid. ses. 22, c. 1.)

A teď ještě přidejme k tomu, že obětuje Spasitel své tělo a svou krev nekrvavě pod způsobami chleba a vína, ne v podobě nějakého stříbra a zlata nebo drahokamu, které by si chudí věřící stěžímohli opatřiti, nýbrž jen v lístečku chleba, který se i v době válečné bídy o chléb všude dal opatřiti, a v několika krůpějích vína, které se i do nejchudšího kraje dají dopravit, ó kdož pak změří, vypoví, pochopí dobrotu, a lásku Spasitelovu, který takto umožnil, aby všude i nejchudší lid mohl oplývat poklady přesv. jeho oběti? Ó chvalte ho, dobrořečte mu, za divy jeho lásky lidem učiněné!

Taková oběť!

Bohu milá, andělům úctyhodná, lidem všeho klanění hodná. Ustavičná!

Oběť nejsv. těla a přesv. krve Kristovy! Andělé po ní touží, neboť kdož by pochybovat mohl, dí sv. Řehoř, že se ve chvíli obětování nebesa otvírají a kůry andělské kolem oltáře přítomny jsou? Duše v očištění po ní vzdychají a nemohou se jí dočkat. Ó jaká to hanba pro nás, že se musíme dát doháněti ke mši sv. zvláštním příkázáním a hrozbou, že se dopustíme těžkého hříchu,

nepůjdeme-li na ni. A ještě větší hanba, že si jí tak málo vážíme a že se jí zanedbati nebojíme. A přece je to opravdu těžký hřích bez důležité příčiny mši sv. zanedbávati: vždyť nám ji ukládá dvojnásobný příkaz: jedno Boží: Pomni, abys den sváteční světil; druhé církevní: V neděli a ve svátek celou mši svatou pobožně slyšet. Všimněme si zvláště dvou slov: celou mši sv. a pobožně. Celou, t. j. všechny její podstatné části: evangelium, obětování, pozdvihování, přijímání; takže kdo z nedbalosti přijde až po obětování dopouští se těžkého hřích, nejde-li na jinou mši, aby slyšel celou. Zrovna tak, kdo odejde bez důležité příčiny před přijímáním, neslyšel celou mši sv. — a hřeší, nejde-li na jinou.

A pobožně! I k tomu, že nás musí naše matka, církev sv. dohánět příkazem nás, kteří máme vědět, že oltář je nová Kalvarie — a my že bychom chtěli na té Kalvarii býti těmi, kteří se k veliké bolesti přítomné Matky Sedmibolestné na jejího Syna ani pozorně nepodívali, jen se snad tupě dívali, nebo snad dokonce k posmívajícím se nepřátelům Kristovým se přidali, poušmívali, pošklebovali, mluvili? Představme si, jakou bolest cítila sv. Panna nad takovou neuctivostí a nevděčností... A my bychom jí chtěli obnovovat? Ó Maria, tvé láskou zraněné srdce a všecku jeho víru, úctu, klanění, soucítí, a všechny ty sv. city bolesti, kteréš obětujícímu se Synu se sv. Janem a Magdalenou podávala v náhradu za nevděk, rouhání, neúctu... kterými Tě uráželi nepřátelé a tupé davy diváků na Kalvarii, ty všechny obětuji v náhradu božskému Srdci Páně i za neuctivosti, nepobožnosti, roztržitosti ano i zanedbání a zločiny své a celého světa proti mši sv. spáchané!

A nejenom že hřešíme takovou nedbalostí a nevážností... Ale jak si škodíme! O kolik milostí se připravujeme! Blahoslavený Mikuláš z Flue, když se jednou zahloubal do pobožnosti při mši svaté, viděl, jak na oltáři vyrůstá rychle strom, který větvemi svými vyplnil celý chrám. A na větvích, aj jaké báječné krásné a vonné květy... a hle, nyní při pozdvihování se střásají a padají tiše jako bohatá rosa na lilavu každého z přítomných. Ale achi, jaký divný osud: u přemnohých jak dopadly, uschly; u druhých však zůstaly ty květy svěží a vonné. To je u těch, kteří jsou na mši sv. přítomni pobožně; kdežto u těch, kteří jsou na ni nepobožně, usychají dříve než na ně dopadnou. Oh ne, tak nesmíte, tak nebudete neuctivě zacházeti se mší sv.

Vždyť je to oběť, oběť Krista, Spasitele a Vykupitele. Tatáž oběť — jako jeho hrozná smrt na Kalvarii: Kdyby tvůj otec za tě tak umíral, jaký byl bys to bezcitný syn, kdyby ses ani podívat nešel... Kdyby bohatý strýc, milionář, z Ameriky se přestěhoval se vším svým bohatstvím sem jedině k vůli tobě a vystavěl si dům vedle vašeho domu a žádal by jen: Synku, jen jednou za týden přicházej ke mně na návštěvu, tohle vše co mám, mám beztak jen pro tebe, a ty bys ani jednou za týden nechodil — rci — nebyl bys nevděčný, až běda? Ale zde je tvůj Bůh a Spasitel: s nebes výšin přestěhoval se sem na oltář s veškerým bohatstvím věčného života,

nabízí je plnýma rukama a křesťan, jeho dítě, krví jeho vykoupené, nenajde půl hodinky, hodinku času jednou za týden, aby přišel a poklonil se vděčně svému Vykupiteli? Oh ne — nebuďte tak bídácky nevděční! Jděte každou neděli a každý zasvěcený svátek na celou mši svatou! Vedte na ni své děti! Děti, které zvláště dnes tolik mši sv. odvykly! Budou žalovat na své rodiče jednou na soudu, že je otec a matka nenavýkali mši sv.! Neokrádejte se o bohatství a poklady Boží ve mši svaté skryté. Sv. farář arský Jan Kř. Vianney chtěl jednou znázorniti svým osadníkům nesmírnou cenu mše svaté a řekl: Mějte váhu — a na jednu misku dejte zásluhy, oběti, dobré skutky a svaté smrti všech svatých a světců: apoštolů, mučedníků, vyznavačů, panen; přidejte k tomu i všechny zásluhy bl. P. Marie. Bude to velká váha. Ale dejte na druhou misku jedinkou mši sv. — a ta převáží. Proč? Tam to jsou skutky a zásluhy lidské — zde ve mši sv. jest skutek a zásluha Boží: neskonale, nekonečně vzácnější a dražší . . .

Ó neožebračujte se . . . nezanedbávejte obohacovati se z nesmírných pokladů mše sv.; čerpejte z ní nejen v neděli a ve svátek, nýbrž pokud jen trochu můžete i ve všední den hojně milostí pro život časný i věčný.

Štědrý Spasitel! Zástupy na poušti nakrmil do syta požehnaným a zázračným chlebem, nás sytl svým tělem, v které proměňuje chléb na oltáři v oběti nejsvětější. Viděli jsme její vznešenost, nuž vizme dále, proč ji Spasitel pro nás ustanovil. Proto, dí církev sv., aby nám svou krvavou obět na kříži ustavičně *připomínal*, aby nám ovoce oběti na kříži *přivlastňoval*.

Aby nám svou krvavou obět na kříži ustavičně připomínal. Připomíná ji a obnovuje.

Připomíná.

Jak je to zahanbující pro nás, můj Bože, žes nemohl spoléhati na naši vděčnou pamět a že ses musil obávat, že zapomeneme i na Tvou krvavou obět na kříži! Je tak veliká! Je tak krvavá! Tak důtklivě volá s něho Tvá krev lépe nežli krev Abeloval A Tys rozesel kříž svůj na tolika místech: po chrámech i po našich přibytých, po polích, lesích i rozcestích; označil jím věže i domy milosrdenství, vozy, vlaky, ano i lodí s raněnými — a přece — naše zapomínavost, netečnost, nedbalost a nevděčnost jsou tak veliké, že by ani toto výmluvné znamení Tvé lásky nebylo udrželo památku na Tvou krvavou obět na kříži.

Bůh má smutnou zkušenost s lidmi — totiž s jejich vděčnou pamětí. I sebe větší dobrodiní, která jim prokázal a o kterých přisahal: nezapomeneme do smrti — i taková dobrodiní upadala u lidí v zapomenutí. Nebylo-liž na př. velikým dobrodiním, že Bůh lid vyvolený vyvedl z Egypta, z jeho poroby, Rudým mořem — suchou nohou? A ejhle, co žaluje na ně žalmista: Zapomněli! „Zapomněli na svého Spasitele, na Boha, jenž věci veliké učinil v Egyptě, zázračná díla v Chamově zemi, skutky hrozné v Rudém moři“ (Ž. 105, 21).

Byl by lid Nového zákona lepší? Nebyl by i on zapomněl na ruku, která se dala svázat a přikovat, aby naše ruce uvolnila? Nezapomněl by na horu posvátnou, kde za nás platil svou krví? „Nepamatovali na jeho ruku, na den, kdy zbavil je násilí nepřítelova... Přivede je k svému svatému pohoří, pohoří, kterého dobyla pravice jeho“ (Ž. 77, 42, 54). A až lidstvo takto zapomene na Boha ukřižovaného, co potom? „Potom,“ dí blahoslavený Albert Veliký, „dostaví se zvláště tři smutné následky.“ A které?

Především ztráta milosti. Neboť obět Kristova na kříži, jak jsme viděli, je zdroj, je příčina, je nástroj všech milostí, smíru, odpuštění, spásy. Zpřetrhejte však spojení se zdrojem, s pramenem — a co bude? Sucho. „Boha, jenž tě zplodil, jsi opustil, zapomněls na Hospodina, svého tvůrce“ (Deut. 32, 18), dí Mojžíš — nejen svému lidu, nýbrž i každé duši, a proto budeš pustý. Kde zaje pramen, tam je sucho a pusto. A zdaž nevidíme, jak se tato vyprahlá poušť mezi námi šíří čím dál tím více, čím více zapomínáme na kříž Kristův?

Zapomínati na Boha znamená dále: stávaní se kořistí ďáblovou. Sedm mužů Sáfiých, jak vypravuje o tich Duch sv. v knize To-

biášově 16, podlehl rdousící jeho moci, protože vstupovali v manželství beze vši myslenky na Boha. „Nad těmi totiž, kteří vcházejí v manželství tak, že Boha od sebe a od své mysli odmítají a své chlipnosti hoví jako kůň a mezek, kteří nemají rozumu. Nad takovými má zlý duch moc.“

Konečně zapomínání na Boha mívá za následek hrozné zločiny v lidstvu i u jednotlivců: že pohané nechtěli uznati Boha, kterého mohli i z přírody poznat, vydal je Bůh v zaslepenost: zatemnilo se nemoudré srdce — říkajíce, že jsou moudří, stali se blázny..... Proto Bůh je vydal v žádostech srdce jejich v nečistotu..... (Řím. 1, 21, 24) praví svatý Pavel. A u proroka Joele (1, 17) říká Duch sv. takové neštěstí, že lidé pro samou úzkost, aby zachovali jen holý život svůj zanedbávají i svá domácí zvířata a nechávají je v hnoji hynout. Tak podle výkladu blahoslaveného Alberta Velikého, kdykoli lidé zapomínají na Boha a věčnost, vrhnou se jen na pečování o tělo a věci pozemské, zanedbávají nejdražší bytost, nejdomácnější svou bytost, svou duši a nechávají ji zahnívat v kalu neřesti a nepravosti. To je následek zapomínání na Boha. (De Ven. Alf. Sacr. c. II).

Ó Jezu ukřižovaný, jestliže pak dojdou lidé až tak daleko — jaký užitek by mělo Tvé utrpení a Tvá smrt? Tys chtěl lidstvo z otroctví hříchu vykoupit, a ejhle, ono — jestli na Tebe zapomene, zase se do něho samo vrhne. Tys je chtěl oživovat svou milostí, a ejhle, oni budou zahnívat ve svém kalu, jestliže dopustíš, aby na Tvou oběť krvavou zapomněli. Ó nedopusť, dobrý Ježíši, nedopusť!

A Spasitel béře — jak jsme viděli při poslední večeři — do rukou chléb a víno, proměňuje to ve své tělo a ve svou krev a zabezpečuje svou památku na světě do konce světa, an říká: „To čiňte na mou památku!“ Ó díky, božský Spasiteli za tuto památku — lepší než kříž. Kříž je jen mrtvá památka na Tebe — oběť mše sv. je však památka živá. Na kříži upomíná na Tebe jen Tvá podoba byl i ze zlata byla, na oltáři jsi tou památkou Ty sám, živý, nesmrtelný Bůh a člověk. A jaká památka — stále se obnovující! Po každém sv. pozdvihování znova a znova modlí se kněz z misálu, když byl jménem Krista Pána vyřkl slovo: To čiňte na mou památku: „Pročež také, Hospodine, my služebníci Tvoji, taktéž i lid Tvůj svatý, konajíce památku přesvatého umučení téhož Krista, Syna Tvého, Pána našeho, jakož i (památku) zmrtvýchvstání a slavného nanebevstoupení jeho: přinášíme přejasně velebnosti Tvé z darů Tvých obět čistou, obět svatou, obět neposkvrněnou. Chléb svatý života věčného a kalich spásy ustavičné.“ A kdykoli kněz Nejsvětější svátost ze svatostánku vyndá a ji tam zase zpět ukládá, modlí se: „Bože, jenž jsi nám v přepodivné svátosti památku svého umučení pozůstavil...“

To je ten účel a úmysl božského Srdce Pána Ježíše, s jakým oběť mše sv. ustanovil: na památku! Církev sv., která to Srdce Páně tolik zná, říká na sněmu tridentském (sess. 22), že měl Spa-

sitel právě to v úmyslu, „aby oběť jeho krvavá, kterou chtěl jednou vykonati na kříži, byla stále (obětí mše sv.) znova a znova obnovována a paměť na ni až do konce světa zachovávána.“

Obnovuje ji — a to jak vnější podobou tak i vnitřní podstatou.

Vnější podobou.

Vždyť obřady mše sv. jsou tak podobny výjevům z utrpení Spasitele. Kněz při stupňových modlitbách, v nichž říká confiteor — vyznávám se... a lituje: má vina, má vina, má největší vina — nepřipomíná-li nám, nestaví-li nám na oči Pána Ježíše v zahradě olivné, jak tam padá na tvář svou a lká a krví se potí a úzkostí se chvěje nad lidskými hříchy pro něž má trpět! Ó Otče svatý — viz tuto zkroušenost, tento zármutek Syna tvého až k smrti veliký, obětuji Ti za nedostatečnou lítost a zkroušenost svou... Smiluj se a odpusť!

Kněz po stupňových modlitbách vystupuje k oltáři, pak chodí ze středu na stranu epištolní, odtud zase do středu oltáře a odtud opět na stranu evangelní — zdaž nám neznázornuje Pána Ježíše voděného od Kaifáše k Pilátovi, od Piláta k Herodovi a odtud zase nazpět k Pilátovi?

Provázíme tě v duchu, Pane Ježíši, na těch bolestných a potupných Tvých cestách, děkujeme ti za každý krok, odprošujeme za bolesti i potupy Tobě na nich učiněné, velebíme Tvou srdnatou mysl, s jakou jsi vyznal před Kaifášem, žeš Syn Boha živého a před Pilátem, žeš Král — král pravdy, který proto na svět přišel, aby svědectví vydal pravdě, spojujeme s Tvým vyznáním i víru svou, věříme v Tebe, Syna Božího, věříme v pravdu sv. učení Tvého, veškerého — Bože, posilni víru naši!

Při obětování — to odkrytí kalicha a ty krůpěje vína a vody — nenaznačují nám tak názorně, jak Pán Ježíš byl vysvlečen a jak pod hroznými biči vytryskují již první krůpěje jeho krve? Otče svatý, přijmi tuto sv. oběť těla a krve Páně, v něž se chléb a víno promění. Ó dovol, abychom směli přimísiti do této přesvaté a přečisté oběti i krůpěje svého potu a své práce; slzy svých soužení a utrpení; i krůpěje svého potu smrtelného: život i smrt, aby to vše bylo k Tvé cti a chvále a nám k spáse věčné.

Při sanktus s knězem provoláváme Svatý, Svatý, Svatý Pán Bůh zástupů, Synu Božímu vedenému s křížem, padajícímu pod ním v náhradu za strašné: Ukřížuj, ukřížuj ho a jiná rouhání, která na cestě křížové trpěl.

Po sanktus je bolestné přiblížení Krista Pána na kříž — a jako tam ho zdvihli přibitého na kříž, tak jej zvedá zase nyní kněz připoutaného tajuplně k způsobám chleba a vína. S Marií, s Janem, s Magdalenou můžeme znova a znova klekati před tímto tajemně ukřížovaným Bohem a pohledem naň volati: „Pán můj a Bůh můj! Pozdraveno (a) budiž pravé (á) tělo (krvi) Pána našeho Ježíše Krista. V nejhlubší pokoře klaním se Tobě: Ježíši, Tobě jsem živ, Ježíši, Tobě umírám, Ježíši, Tvůj jsem v životě i v smrti. Otče věčný,

obětují Ti krev, Ježíše Krista náhradou za hříchy své a za potřeby svaté.“

A nyní po pozdvihování modlí se kněz za jiné, vzpomíná na duše v očistci, modlí se Otčenáš — není-liž to Kristus Pán na kříži visící a za jiné se modlí... znova teď s tajemného kříže sv. hostie na oltáři volá, my můžeme volati s ním a skrze něho — Otče, odpusť jim...

Potom rychle již se blíží mystická smrt Krista Pána na oltáři: Kněz láme sv. hostii — není-liž to jakoby se trhala duše Kristova od jeho těla — a pak jej kněz — nový Josef z Arimatie snímá s oltáře, ukládá do svého objetí i v objetí — v srdce nových Marií — t. j. duší přijímajících, které se povzbuzují a si říkají: Ó Jezu, ve spojení s Marií, matkou Tvou, přistupuji k tělu Tvému, s její vírou, láskou, touhou, čistotou chci Tě přijímati. Ach, jak jsem nehoden; řci jen slovem a uzdravena bude duše má! Přijď, ó pane, „uzdrav mne, neboť jsem hřešil Tobě“ (Ž. 40, 5) — spoj mne ještě vroucněji se Srdcem svým a nedopusť, bych se kdy od tebe odloučil.

Tak i to sv. přijímání znázorňuje nám snímání Páně s kříže a jeho pohřeb. Není-liž tedy celá zevnější stavba a podoba mše sv. stejná s výjevy utrpení a smrti Páně? A proto vizte! — nemůže býti lepší pobožnosti při mši sv., nežli rozjímati si, připomínati si utrpení Krista Spasitele třeba na bolestném sv. růženci nebo jinak a spojovati je s jednotlivými částmi sv. oběti. Vždyť je to táž oběť jako na kříži i zevní podobnosti.

Ale oč více vnitřní svou podstatou! Podstata totiž oběti záleží v tom, že se dar nějaký Bohu přinesený zničí a zmaří. Na kříži to učinil Spasitel tak, že z osoby své sličné a vznešené, mužné v nejkrásnějších letech — co učinil? Bytost zaplavenou na duši zármutkem a opuštěností bezmeznou, bytost zbavenou svobody, volnosti, cti, práva, přátel, útěchy — všeho, i posledního kusa šatu. A z těla? Zohavenou a zbodenou mrtvolu . . . „Zmařil sebe sama.“

Takhle bolestně se ovšem Spasitel při poslední večeři nezmařil, ale i zde je jakési zmaření jeho bytosti: běže do ruky chléb, t. j. něco, co je stmeleno z moučného prachu — prach a nicota — jak daleko jsou od sebe? A do této nicoty se sklání Syn Boží. Dí: „Totof jest tělo mé, které se za vás láme“: Tělo, které se láme, se však maří. Dí dále: „Totof jest krev má, která se za vás vylévá“: tekutina, která se vylévá, se maří. Není to ovšem zmaření bolestné a krvavé jako na kříži. Avšak vzíti člověka živého, v jasu jeho věku, se. vši krásou, svobodou, volností, ctí, s tělem a duší jeho a připoutati jeho přítomnost ani ne na chléb, nýbrž jen na způsobu chleba, připoutati ho k tomu moučnému prachu, k tomu „nic“ — a postaviti ho tam do stavu pokrmu a nápoje, zbavena i možnosti, aby přirozeným způsobem konati mohl úkony přirozeného života,*) není to zničení, ponížení, potření?

*) Cfr: Žak S. J.: Soust. věrouka III. str. 286.

A to, co se stalo při poslední večeři, děje se na oltáři pouze s tím rozdílem, že se tu toto zmaření děje na těle, jež po svém zmrtvých vstání je oslavené, duchovní, nesmrtelné, nebesky krásné a tak to ponížení a zmaření jest jen ještě o stupeň vyšší a větší. „Ježíš Kristus, král nebes i země, je zde po pozdvihování v stavu ponížnosti, který se rovná skoro zničení. Ani jedinký paprsek slávy jeho se zde nekmitá. I v Betlemě byl přec podobný člověku, zde však se zdá jen soustem chleba“. — „Ten, ježž nebesa obsáhnouti nemohou, je připoután k soustu chleba bezmála jak k svému žaláři, ten, ježž velebně trůní na nebesích, jeví se zde jako spoutaný beránek. Celé nebe žasne, že to sv. člověčenství Kristovo, které je v nebi tak velebné, je na oltáři tak snižené“, (Cochem.) snižené i v zlomku sv. hostie, který knězi při podávání na zem upadl. A nyní vezměme jej — ten úlomek, uzavřeme jej do svatoštánku, nechme jej tam opuštěna a zanedbávána, tak že i ti, kteří v něj věří, chodí kolem něho bez jediné vzpomínky naň, bez povzdechu, bez pozdravu! A dejme tomu, že i zlosyn přijde, jak se stává, a vhodí svaté způsoby do bláta a kalu — a že druhý, horší zlosyn — nehodný katolík, ano i kněz — jej vhodí do svatokrádežného srdce svého — není to zničení? Není to zmaření? Oh, ano: „roztlučen je pro nepravosti naše“ — jak na kříži, tak na oltáři, ve mši sv. se oběť na kříži připomíná a obnovuje.

Mši sv. se nám konečně přivlastňuje ovoce Kristovy smrti na kříži.

Všude, kde člověk obětoval, chtěl mít jistotu, že mu oběť prospívá, že mu Boha nakloňuje, že jej s Bohem spojuje. Proto sedal člověk za obětní hody: spojení s Bohem.

Také nám je třeba podobného ujištění. Nyní, kdy je vykoupení dokonáno, kdy strom sv. kříže rozkvetl do posledního květu, nyní jest třeba jen trhat a požívat a to se děje mši sv., zbožnou přítomností na ní, a zvláště sv. přijímáním při ní. To jsou naše obětní hody — naše spojení s Ježíšem.

Ó, jaká to oběť!

Památka — památka divů Páně — a toho největšího divu jeho utrpení a smrti. V Horní Amergavě, a v Hořicích u nás a jinde předvádějí divadelně utrpení a smrt Páně. Z daleka spěchají a dojíždějí tam vlaky poutníků a diváků a často jen výletníků. V Palestině, sv. zemi, je víc: jsou tam místa, po nichž chodily Kristovy sv. nuhy, jež skrápěly Kristovy slzy a krev. A přec — tam je to jen hra, v Palestině je to jen půda a místo, a ve mši sv. je sama věc, samo utrpení Páně a sama přesvatá osoba Krista Pána, ježž zde svou smrt stále připomíná a obnovuje. Podivuhodná památka! Živá a stále se obnovující! Tak tomu není nikde jinde. Když máme na př. památeční peníz a něco si zaň koupíme, je po památce veta. Zde však tu památku Kristovu požíváme a ona nicméně trvá dál a stále se obnovuje! Ó, važme si jí! Jděme na ni nejen v neděli a ve svátek! Choďme i ve všední den, komu jen možno. Trhejme

pilně skrze mši sv. ovoce sv. kříže. A co zvlášť: přijímejme při mši sv., nemáme-li těžkého hříchu na sobě. Toť je teprv oběť celá, spojíme-li s ní hostinu obětní! To je přání, to je vůle církve sv. Df na sněmu tridentském (sess 22, c 6): „Přál by si vroucně posvátný sněm, aby věřící při jednotlivých mších sv. přítomni nejen duchovně, nýbrž i svátostně přijímali, aby se jim tím hojnějšího užitku z oběti dostávalo.“ Čím častěji a čím lépe je kdo na ní přítomen, tím více váží a čerpá ze zdrojů Spasitelových onu vodu, tryskající do života věčného.

Aj, jakého to máme velekněze a obětníka, tak může právem zaplesati každá duše věřící po přečtení dnešního sv. evangelia. Slyš, jen, jak svatého! Hříšku na sobě nemá: „Kdo z vás bude mne vinití z hřichu?“ ptá se směle svých nepřátel, a nemohou . . . Aj, raduje se sv. Pavel: „Takový zajisté nám příslušel velekněz, svatý, nevinný“, neposkrvněný, oddělený od hříšníků a vyvýšenější nad nebesa, jenž nemá potřebi každého dne, jako velekněží, konati obět nejprve za hřichy svoje, potom za hřichy lidu . . .“ (Žid. 7, 26, 27).

Nesmrtelného dárce života: Každému, kdo jen zachovávatí bude slovo jeho, dá, že neumře na věky! (Jan 8, 51).

Věčného: „Dříve než Abraham byl, jsem já“, dí o sobě. A tento Nevinný a Svatý, tento Nesmrtelný a Dárce života, tento Věčný je i našim obětním darem, ve mši svaté. Ó což divu, že taková obět stačí Boha dokonale uctítí, jemu dokonale děkovatí, jej plně usmiřovatí a nám milostí a darů Božích vyžádatí. A na tento čtverý úmysl se obětuje. Mše sv. jest *nejlepší obět chvdly, nejlepší obět díků, nejlepší obět smřu, nejlepší obět prosebná.*

Obět chvdly.

„Věřím v Boha všemohoucího, Stvořitele nebe i země.“ Tak se modlíme s celým křesťanským světem, se všemi minulými věky katolické církve. Můj Bože, Tys nás stvořil, a my jsme tedy Tvoji tvorové, dílo Tvých rukou. Tys nás učinil, a ne my sami; jsme lid jeho a ovce pastvy jeho. (Ž. 99). Ale věříme-li tomu, chápete, draží v Kristu, že z toho plyne pro nás povinnost nejpřednější, neodpuštitelná, podstatná: totiž, žítí pro Boha, k jeho cti a chvále? To je cíl všeho tvorstva. „Chvalte všechny věci Pána!“ To je cíl každého jednotlivého anděla; to je cíl každého jednotlivého člověka; to je cíl všeho lidstva i veškerenstva: klaňte se mu: „Pojďte, klanějme se, padněme, klekněme před Pánem, svým tvůrcem. Jeť on Pán, náš Bůh, a my jsme lid, jež on vodí a ovce, jež pase.“ (Ž. 94).

A obětujme mu! „Přineste Hospodinu, synové Boží, přineste Hospodinu čest a slávu, přineste Hospodinu čest a slávu, přineste Pánu čest jeho jména hodnou.“ (Ž. 28).

Ale, můj Bože, jakou čest a jakou slávu, jaké klanění jsme Ti povinni vzdávat? Tys vepsal již do našeho rozumu i svědomí, že jsme povinni každému dáti čest, jaká mu náleží. „Komu daň (náleží), tomu daň (dávejte); komu clo, tomu clo, komu bázeň, tomu bázeň, komu čest, tomu čest.“ (Řím. 13, 7). A tímto světlem rozumu a svědomí vedeni, rozeznáváme my již zde na světě mezi poctami a poctami: pocty občanské, pocty knížecí, pocty vojenské, pocty kněžské, pocty královské — každému podle jeho hodnosti, stavu a bytosti. Nuž — a Ty, Bože náš — Ty bytostí svrchovaná a nekonečná, vyšší nad cheruby, hlubší všech propastí, jak dí Duch sv.: „Požehnaný jsi ty, který vidíš do propasti a sedíš nad cheruby úctyhodný a nađe všechno vyvýšený na věky.“ (Dan. 3, 55). Ach,

kdo Ti dá poctu, která jménu Tvému přisluší? Která přisluší Tvé nekonečné bytosti?

„Jako Tvé jméno, tak chvála Tvá, Bože, jde do končin světa“ (Ž. 47, 11) — dí žalmista, chtěje říci, že čest a chvála Tvá má být rovná Tvé bytosti nesmírné, která vyplňuje všechny končiny a ještě je nad ně... Kdo ti ji dá, tuto chválu? Nedají Ti jí cherubové: „sedíš nad nimi“; nedají Ti jí lidé: „veliké jest jméno Tvé mezi národy“, ano nad všechny národy větší (Mal. 1, 11); nedají Ti jí propasti země: vždyť je vyvažuješ svým pohledem „vidíš do propastí.“

Kdo Ti ji tedy dá? Bohu božskou poctu, božským způsobem dá zase jen Bůh! A to se stalo na kříži, a to se děje ve mši sv. Bůh, Ježíš Kristus, běže tu do ruky přirozenost lidskou, neposkvřeně počatou, posvěcenou, kterou povznesl až ve své božství, a nyní podáváje tuto božskou věc věčnému Otci, maří ji, maří ji krvavě na kříži a nekrvavě ve niši svaté. Tu se před Bohem sklání zase Bůh, ne jako jiné božství, nýbrž jako jiná Boží osoba. Jaká to pocta, jaká adorace! Božská! A jakým způsobem! My jen říkáme: Můj Bože, Tyš můj Pán, Tobě žiji, Tobě umírám, Tvůj jsem v životě i v smrti... My to říkáme — Ježíš to provedl a splňuje do poslední písmeny. Maří se až v pouhé nic před velebností Boží, již ke cti obětoval celý život, každý jeho dech, každý jeho krok, každý jeho čin. Bohu božskou čest — On to provedl — a stále to činí na oltáři. Ó zaplesejte andělé, zaplesejte lidé! Nyní je skutečně to, co jste sami nemohli, totiž náležitá oslava Boží na zemi. Splnilo se vroucí přání žalmistovo, „aby zas sídlila sláva v naší zemi“ (Ž. 84, 10) — plná, dokonalá oslava Boží je teď na zemi zase jako domovem, neboť Tomu, jehož „jméno jest veliké mezi všemi národy obětuje se od východu slunce až do západu na každém místě obět čistá.“ (Mal.) Čistá, ale i Boha náležitě, božsky uctívající! Ó díky Spasiteli za takovou obět! Kdo vysloví neskonalou oslavu, kterou jediná mše sv. Bohu vzdává?

Představ si, dí kterýs zbožný spisovatel, žeš vtržen do nebe a slyšíš chvalozpěvy andělů, archandělů, trůnů, mocností a panstev nebeských, cherubů a serafů a všech oněch světlých duchů, jichž tisíce a desetkrát a tisíckrát statisíce Boha velebí, a přidej velebení a chvalozpěvy a díkučinění bl. Panny a všech svatých. A shrň, dovedeš-li, všechnu tuto oslavu, co je jí, ne za jeden jediný den, ne za rok, ne za staletí a tisíciletí, nýbrž všechnu, co jí bylo vzdáno Bohu od počátku stvoření — ó bude jí úžasně mnoho — a přec jedinká mše sv. sloužená třeba ve všední den ve vašem kostelíčku je víc, je větší oslavou Boží. Proč? Tamta úcta a chvála a sláva jest jenom úkon tvorů, andělů a svatých, zde však ve mši sv. je to úkon božský, úkon Syna Božího, Ježíše Krista.*)

Ano, všechna chvála a oslava Bohu vzdávaná od andělů, neměla by ceny u Něho, kdyby se nedála skrze Pána Ježíše: v prefaci modlí se církev sv.: V pravdě hodno a spravedливо jest slušno a spasitelno, abychom Tobě vždy a všude díky vzdávali, Hospodine

svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, skrze Krista Pána našeho. Skrze něhož velebnost Tvou chválí andělé, klanějí se Panstva, s třesením kofí se Mocnosti; nebesa a nebeské Síly i blažení Serafové spoleným plesáním Tě velebí.

Oběť díky. Byli bychom ubozí, kdyby byl P. Ježíš nepřispěl naší nedostatečností a nedal se nám do rukou jako nejlepší oběť chvály. Ale ještě hůře by bylo s námi, kdyby nás byl ponechal naší nevděčnosti. Je veliká! Vešlo v přísloví: Nevděk světem vládne. A přec jsme Bohu tolik povinni vděčností a díky!

Jeť tak dobrý! Je láska sama: „Bůh jest láska.“ (1 Jan 4, 16). Jeho dobrota je věčná: „Ještě jsme nebyli a On již myslil na nás; připravoval naše stvoření a všechny dary, které nám nyní dává: „Láskou věčnou miloval jsem Tebe.“ (Jer. 31, 3).

Jeho dobrota je neobsáhlá — ne jako dobrota lidská. Ta stačí sotva na bližního, ale dobrota Boží vylévá se na vše, co jest! „Milosrdenství lidské objímá přibuzného, ale milosrdenství Boží každého, kdo tělo má.“ (Sir. 18, 12). Dává všem dobrým i zlým, hodným i nehodným: „Slunci svému velí vycházeti na dobré, na zlé a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé.“ (Mt 5, 45).

Dává všechno: dary přirozené i nadpřirozené — ba, i sama sebe: „V tom se ukázala láska Boží na nás, že Bůh poslal Syna svého jednorozeného na svět, abychom živi byli skrze něho. V tom jest láska, ne že bychom my byli milovali Boha, nýbrž že On prve miloval nás a poslal Syna svého jako oběť smírnou za hříchy naše.“ (1 Jan 4, 9, 10). I hříšné miloval. A nevděčným dobře činití jest větší dobrota!

Jeho dobrota je nevyčerpatelná: „Bože, Tvé milosrdenství se nedá sčísti a poklad Tvé dobroty se nedá vyčerpati“, modlí se církev sv. Co milostí! Co darů! A ze sv. víry víme, že jedna sebemenší milost nadpřirozená jest větší div a větší dar, nežli celý stvořený svět!

Ó duše má, co dáš Bohu svému? „Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co prokázal mi?“ (Ž. 115).

„Věru hodné a spravedlivé jest, slušné a spasitelné, abychom Ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, modlí se a zpívá církev sv. v prefaci mše sv. A proto tak často vybízí nás Duch sv. v Písmě sv. k díkyčinění a dobrořečení: „Dobrořečte, chvalte, velebte, díky vzdávejte.“ Ale zmnožte je, jak dovedete: od výšin nebes až do propastí země; zmnožte je nad počet všech andělů, lidí i tvorů všech — zmnožte je sebe více — všechny tyto i sebe více zmnožené díky budou nedostatečné, dí Duch sv. „Dobrořečte Pánu vyvyšujte ho, jak můžete, neboť větší jest, než jakákoliv chvála. Vyvyšujte ho, seberte všechny své síly, neumdlévejte, neboť ho nevystihnete.“ (Sir. 43, 30). Ještě ho nevystihnete! Ještě bude jeho dobrota, ještě budou jeho dobrodiní větší a nebudou nikdy vašimi lidskými díky vyrovnány.

A kdybychom i za vše ostatní dovedli poděkovati, kdo poděkuje lhodně Bohu za to, že nám byl v Kristu Ježíši dán sám Bůh? A za vše, co jsme v Ném a s Ním obdrželi? Milost nad

milost? Ach, Spasitel cítil a věděl dobře sám, že nikdo, a proto On děkoval za nás často! Za božskou nauku a za sv. apoštoly: „Velebím Tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je nedospělým.“ (Mt. 11, 25). Za zázraky: při vzkříšení Lazara dí: „Otče, děkuji Tobě, žeš mne vyslyšel.“ (Jan 11, 41). Za chléb na poušti: žehná jej s pohledem k nebi.

A před smrtí, při poslední večeři, přehlédaje jedním pohledem vše, zač On i my nebeskému Otci děkovati máme, běže chléb do sv. rukou, „díky učiniv požehnal, proměnil jej ve své tělo, a víno ve svou krev“ a rozkazem: „To čiňte na mou památku!“ dal církvi své do ruky Eucharistii, t. j. dobrou oběť díky mši sv., která jediné dobrodiní Boží splatiti dovede. V ní se božská dobrodiní splácí božským darem — rovné rovným.

Ó teď již najdeš odpovědi na svou rozpačitou otázku: „Čím, čím odplatím se Hospodinu za vše co mi učinil? Aj — Tobě, Pane, podám oběť díky a jméno Páně budu vzývat.“ (Ž. 115, 17).

Ó jak významná jest mše sv.! Denně a denně na tisícerych oltářích jakoby nebe volalo v člověčenstvo: Vizte, tu je váš Obětník i Oltář — Ježíš, Syn Boží, váš Spasitel. Skrze něho přišlo vám vše dobré s nebe, skrze něho má všechno dobré od vás stoupati do nebe... Ó kladte na Ježíše svůj oltář, všechny své modlitby, dobré skutky, své oběti... jím získají nekonečnou cenu... o Ježíši s Tebou spojuji, s Tebou obětuji všechny své myšlenky, slova i skutky. Denně, ba každou hodinu volá oběť mše sv. s každého oltáře v člověčenstvo: „Nezapomínej, človče, k čemu jsi stvořen!“ Abys Boha chválil! Abys mu sloužil! Do dnešního shonu po majetku, do horečného shonu po zábavě a užívaní, volá zvláště nedělní mše svatá: Nejsi pro tyhle ubohé a pomšlející věci — pro Boha, k jeho cti a slávě máš zde žít, ne abys sobě vyhověl, nýbrž jemu radost činil, jak říkala sv. Terezie od Ježíška, a ty bys mu ani tu jediný den v týdnu nechtěl zasvětit výhradně k jeho cti a sobě připomínat své určení zde na zemi i na věčnosti. Uvaž, jak zapadají úplně v hmotářství a v pozemské smýšlení a v lidské požitky tohoto světa ti, kteří ani jednou týdně nepozvednou hlavy od této země k výšinám nebes, z pomšlející časnosti k věčné slávě za hrobem, pro niž jsme stvořeni, abychom tam Boha s anděly a svatými velebili na věky. Což divu, že takové, bohužel, dnes celé třídy lidu nejsou a nemohou býti spokojeny. Všecken lepší smysl a pomysl na věčnost je v nich utlumen a ty chvilkové radosti a požitky tohoto života nemohou a nedovedou osladiti bídu a útrapy, obtíže a společenské nesrovnalosti pozemského života. Což divu, že jsou pak podvrtného smýšlení. Kde není mše sv., tam je anebo brzy bude revoluce. Mše svatá však připomíná nám věčný náš cíl, povznášá nás zvláště v neděli trochu výše nad pozemské naše bědy a útrapy — a co víc — dává sílu, abychom v nich neklesali, nýbrž u vědomí, že jsme stvořeni proto, abychom Boha zde na zemi chválili a jemu sloužili, směřovali k nebi a k věčnému oslavování Boha skrze Pána našeho Ježíše Krista.

Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně! Hosanna na výsostech! Tak vítaly zástupy Krista Pána, jdoucího do Jerusalema, aby tam za nás na kříži přinesl oběť svého života a své krve. A hle, krátce před sv. pozdvihováním, po Sanktus, kdy se má Pán Ježíš státi přítomným ve způsobě chleba na oltáři, vítá ho církev sv. týmiž slovy: Hosanna! Což to znamená jiného, než že se Pán Ježíš obětuje právě tak, jako na kříži — ovšem nekrvavě — a zvláště na usmíření naše s Bohem.

Mše svatá je obětí smíru.

Ale byli-li jsme svou přirozeností neschopni Boha náležitě oslavovati a jemu děkovati, jak teprve neschopnými stali jsme se, když jsme začali přirozenost svou poskvřňovati hříchy! A my ji jimi poskvřňujeme stále. Hřích na světě neumírá; od té doby, co se zrodil, trvá, množí se, kupí se jako hory k nebi. A proto od té doby, co se hřích na světě objevil, přibyla lidstvu vedle chvály a díky nová povinnost, totiž usmiřovati Boha. A čím jej chce lidstvo usmiřovat? Obětmi co možno bezvadnými a drahocennými. „Budiž pak beránek ten bez chyby, sameček, roček“, tak zněl předpis o velikonočním beránku. „Bude obětovati ovci bez úhony“, bylo poručeno v obřadní knize Starého zákona. (Lev 4, 31.) Vše to naznačovalo, že Bohu na usmíření smí se nabídnouti jenom dary nejlepší. I hledali, hledali lidé, co by jen bylo Bohu nejvzácnější obětí, i na lidské oběti připadli, ano i děti své spalovali v žertvu svým bůžkům v hrozném svém poblouzení. Ale unaveno marným tím hledáním, odhodilo konečně lidstvo tyto oběti zvlíci i lidské a řeklo si s prorokem: „Zdaliž může usmířen býti Hospodin tisíci beranů nebo desetitisíci tučných kozlů?“ (Mich. 6, 7.) A veliký apoštol Pavel, vyvraceje všechny oltáře, na něž kladeny byly jen oběti tvorů, vykřikl nad nimi ortel: „Jest nemožno, aby krev býků a kozlů slíladila hříchy“ (Hebr. 10, 4.) a dodává slavnostně: A nepotřebujeme už těchto obětí, máme jiný oltář, máme jinou oběť očistnou: Sanguis Christi conundat nos — Nás očistuje krev Kristova! Krev Kristova, který skrze Ducha věčného sebe sama obětoval jako oběť bezúhonnou Bohu, očistí svědomí naše od skutků mrtvých.“ (Ž. 9.) A tatáž krev Kristova vylévá se z jeho ustanovení na oltáři: in remissionem peccatorum — na odpuštění hříchů: „Totof je kalich nové a věčné úmluvy, tajemství víry, jenž se za vás a za mnohé vylévá na odpuštění hříchů.“

A takž tedy je mše svatá obětí smírnou. Od pouští hříchy v šední tím, že vzbuzuje v těch, kdož na ni nábožně přítomni jsou, lásku, která hříchy spaluje. Oheň lásky totiž, který Nejsvětější Svátost rozněcuje, nutká nás, abychom měli lásku ještě větší, a láska plodí rozkoš a blaho. Proto člověk eucharistickou slastí napojený je necitelný a nepřístupný rozkoši hříšné, snáze odolává slastem nedovoleným, k nimž ponouká pokušení. A poněvadž

hříchů všední v nás působí chladnost, netečnost v dobrém a umenšují zápal pro ctnost, Nejsv. Svátost odstraňuje tuto netečnost a chladnost a podněcuje prvotní zápal horlivosti.^{*)} Ó blažený, kdo jej při mši sv. přijímá — ten si nejdokonaleji přivlastňuje ovoce mše svaté: odpuštění všedních hříchů. A ovoce mše sv., to jest ovoce celého utrpení Pána našeho Ježíše Krista. Proto pochopíte, proč přikazuje církev sv., aby aspoň jednou do roka, a to v postě, v čas velikonoční, v čase, kdy si připomínáme hořké utrpení Krista Pána, velebnou Svátost Oltářní jsme přijímali. Kristus Pán ji před svým utrpením ustanovil. Ustanovil ji na památku svého utrpení, jímž nás vykoupil. A křesťan nedovedl by pochopiti, že je to veliká netečnost a nevděčnost, když ani jednou do roka a v čas utrpení Páně nejde si přiznat sv. přijmáním, že je tímto utrpením vykoupen? Ach ne, draží moji, kéž není na naší osadě nikdo, kdo by odpíral anebo zanedbával jíti ke stolu Páně! Přistupte, najdete ovoce smrti Kristovy!

Prorok Isaláš stanuv jednoho dne u vytržení prorockém před samým trůnem svatosti Boží hrozí se své nehodnosti, svých znesvěcených rtů, jež nejsou hodny pronášeti jméno Boží. A aj, co se stalo? Přispěchá anděl, běže uhel žhavý s nebeského oltáře, dotýká se jím prorokových rtů a očistuje je. A sv. Tomáš vykládaje toto místo Písma, dí: Uhel není pouhým dřevem, nýbrž je prosáknut ohněm: tak i obětní chléb našich oltářů není pouhý chléb, nýbrž je spojen s božstvím ... dýše láskou — a láska budí zase lásku v našich srdcích — a láska přikrývá množství hříchů.

Mše svatá odpouští časné tresty, které zůstávají na nás i po zpovědi dobře vykonané. Vždyť už obyčejná modlitba v milosti Boží konaná zhlazuje časné tresty; proto nám církev svatá po sv. zpovědi ukládá za pokání nejčastěji — co pak asi? Modlitbu. A mše svatá není víc než modlitba? Ach — ovšem, daleko víc — je obětí a tedy nejúčinnějším prostředkem k dostiučinění za tresty, které jsme si hříchů svými zasloužili.

Mše svatá má vůbec moc zhlazovati všechny hříchů. Vždyť je obnovovaná obětí Kristova s kříže; obnova jeho utrpení, kteréž přec stačilo smazat všecken hřích! „Tato svátost,“ dí sv. Tomáš, „má moc odpouštěti jakékoli hříchů z utrpení Kristova, kteréž jest zdroj a příčina odpuštění hříchů“ (Summa III. qu. 79 a 3). „Touto obětí usmířen,“ dodává církev sv., „udílí Bůh milost a dar lítosti, dar zkroušenosti hříšníkovi, aby se v hřichu poznal, z něho povstal, kál a tak došel odpuštění ve svátosti pokání, kteráž jediná je řádným prostředkem na zhlazení našich hříchů.

Mýlil by se tedy, kdo by si myslil, že na odpuštění hříchů těžkých stačí jen býti na mši sv. anebo jíti k sv. přijmáním. Nikoliv jen při ustanovení jedné svátosti bylo řečeno apoštolům a jejich nástupcům: „Kterým odpustíte hříchů, odpouštějí se jim, kterým zadržíte, zadržány jsou.“

^{*)} Merkibach: Les fruits de la S. Communion. Lintelo S. J. Trid. euch. 159.

Svatá zpověď je to. K ní volá vás důtklivě církev svatá právě v tento čas postní a velikonoční, v čas, kdy nám Spasitel hořkým svým utrpením zasloužil tu milost, aby nám mohly býti hříchy odpouštěny. A dělo-li se to utrpení, ty strašné tresty za lidský hřích na zeleném dřevě, na nevinném Synu Božím, který musil hříchy lidské usmiřovat ranami a krví svou, ty myslíš, milý bratře, že na tobě, na suchém dřevě, se nemusí díti nic — že nemusíš nijak své hříchy usmiřovat, za ně nijak se káti, z nich žádné pokání činiti? Och nemyl se. Tentýž Spasitel, který za nás dosti učinil a takové krvavé pokání vykonal, řekl: „Nebudete-li pokání činiti, všichni zahynete“ (Luk. 13, 5). A tentýž Spasitel rozkázal skrze svého apoštola: „Vyznávejte tedy jedni druhým (totiž těm, kteří mají moc je odpouštět) hříchy své a modlete se za sebe vespolek, abyste byli spaseni“ (Jakub 5, 16). Ano, je-li komu těžko se zpovídati, nechce snad, modleme se za něho. A ty, milovaný bratře, sestro, je-li ti těžko se vyznati, přijď buď na mši sv., v té modlí se za tebe sám Spasitel, obětuj ji za dar pravé lítosti a kajcnosti a uvidíš, jak snadná ti bude sv. zpověď.

Ó jak snadný a účinný prostředek na odpuštění hříchů dal nám dobrotivý a milostivý Bůh ve sv. zpovědi a ve mši svaté. Dobrořečme mu! Požehnána buď Nejsvětější Trojice, že učinila s námi milosrdenství své!

Ale mše sv. jest konečně i obětí prosebnou. Jsou různí prosebníci. Jedni prosí slovy, druzí přidávají k slovům slzy. A třetí konečně přidávají i krev.

Sv. Alois mnoho a mnoho se naprosil svého otce, aby mu dovolil vstoupiti do kláštera. Ale marně. Tu jednoho dne, když jej otec opět příkře odbyl, Alois jde, uzavírá se do svého pokojíka, kleká před křížem, běře důtky a biče a šlehá nemilosrdně své tělo až do krve. Mezitím se otcí zželelo, že svého prvorozeného syna tak bezohledně odbyl — dal se přinésti v nosítkách, poněvadž pro bolesti nohou nemohl choditi, za dveře Aloisovy a nyní šterbinou ve dveřích vidí hrozné to divadlo. Neodolal prosbě, doložené krví.

Ale což více, což daleko více jest na oltáři. „Mše sv.“, řekl kdosi krásně, „jsou slzy, jež lidstvo kající stále před Bohem vylévá.“ Ale víc, víc je v ní. Modlitby Tvé, Spasiteli, jsou v ní; Tvé prosby, jednorozený Synu nebeského Otce, jsou v ní, Tvé prosby za nás a prosby provázené Tvými slzami, ba co víc, Tvou krví, krví, která lépe volá k nebi, nežli krev Abelova. Ta volala o pomstu, Tvá volá o smilování. Proto nemůže býti naše důvěra ve mši sv. nikdy přílišná; v nejtěžších potřebách, v potřebách těla i duše, přirozených i nadpřirozených, v obavě před nebezpečím i nejhorším, v obavě o setrvání v dobrém až do konce, v úzkosti o šťastnou hodinku smrti — vždy a ve všem jest mše sv. nejmocnějším prostředkem k vyprošení pomoci a milosti Boží. Ó přistupujme tedy s důvěrou k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a nabyli milosti ku pomoci příhodné“ (Žid. 4, 16).

Tak se k ní blížily první věky křesťanské. Sv. Cyril líčí nám, co všechno čekali od mše sv., zač vše se při ní modlivali naši otcové u víře: „Když dokonána jest duchovní oběť, nekrvavá bohopocta, prosíme Boha nad obětí tou smírnou za pokoj celé církve, za mír světa, za císaře (vladaře), za vojny a druhy své, za ty, kdož jsou stíženi nemocí a za všechny vůbec, kdo potřebují“.

Ó, vizte, drazí v Kristu, jaká to oběť! Nelze ani slov nalézt k vylíčení její vznešenosti a nestačí ani čas k tomu: oběť nejdokonalějšího klanění, úcty a chvály Boží; oběť díků nejcennější; nejúčinnější oběť smíru a prosb! A ještě se snad nyní někdo z vás bude diviti, že církev sv. zavazuje pod těžkým hříchem své věřící ke mši sv. aspoň jednou za týden, v neděli, a pak v každý zasvěcený svátek? Nedivme se. Zanedbávati, pohrdati něčím tak velikým a vznešeným nemůže býti vinou malou.

A nemůže býti ani škodou malou tomu, kdo ji zanedbává. — Nezanedbávejme ji! Netrpme, by ji naši domácí zanedbávali! Jen mší svatou naplníme nejlépe povinnost Bohu se klaněti, jemu děkovati, jej odprošovati, jej za vše prositi, k čemuž jsme vlastně stvořeni.

VELKÝ PÁTEK

„Synáčkové moji, nechtějte! A hřeš-li někdo, máme přimluvce u Otce Ježíše Krista spravedlivého; a on je obětí smrti za hříchy naše, ale nejen naše, nýbrž i za hříchy celého světa.“
(1. Jan 2, 1.)

Nejmilejší! Velký a těžký den smrti je dnes. Mezi nebem a zemí, zralou k věčné zkáze, visí na dřevě kříže náš Smírce, Ježíš Kristus. Nejen z jeho úst, z jeho ran nesčetných nese se každou krůpějí krve k nebi jeho volání: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí“. S vděčností neskonalou klekáme, ó Spasiteli, před Tvým křížem volajíce: „Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě, neboť skrze sv. svůj kříž svět Jsi vykoupil.“ Račiž, Ukřížovaný Bože, dovršiti milosrdenství své nesmírné s námi a osvětliti nás a posilniti, abychom Tě lépe poznávali a milovali: vždyť *Jsi Smírce náš.*

Smírce na kříži, Smírce ve Svátosti.

Kdo je náš smírce? Ten, kdo nám někoho rozhněvaného udobří. V rodině matka často bývá smírce. Když otec v prvním návalu hněvu chce trestat a bít neposlušné dítě, matka z útrpnosti přiskočí a zachytí často svým vlastním tělem rány, které byly určeny dítěti; snese a strpí, co náleželo jemu, místo něho. A když první hněv otcův pomine, vezme dítě, přivede je k otci, aby odprosil a odprošuje s ním. Býti smírce — co tedy znamená?

Trpěti a odprošovati za jiného. A to činil Spasitel na kříži, to činí Spasitel ve Svátosti.

Na kříži.

Trpí. Trpěl celý život. Či nebyl jeho život stálým utrpením? A utrpením za jiné? Proč vůbec přišel? Slyšme: „Přišel Syn člověka . . ., aby dal život na vykoupení za mnohé“, dí On sám. (Mt. 20, 28.) Tvrdé jesle, chudé plénky, útěk do Egypta, chudý přibytěk v Nazaretě, tuhá práce do třiceti let, únavné putování po zemi židovské za jeho veřejného působení — nebylo to vše utrpením? Právem mohl si říkati se žalmistou: „Chudák já, jenž od mládí lopotím se“. (Ž. 87, 16.)

Ó, zajisté, celý život Kristův byl vlastně kříž a muka. Ale vrcholem jeho utrpení, vrcholem muk i bolestí je jeho smrt na kříži. Ó, Ježíši, Pane náš, co tu trpíš! Na všech svých údech, na všech smyslech, na těle i na duši a na všem, cos měl.

Hlava Tvá trním věnčena — za koho? Za ty naše pyšné hlavy lidské, které se nechtějí skloniti ani před Bohem, ani před Pánem. A ty bodavé trny v ní — za kohos je dal zasaditi do svých skrání? Do čí hlavy náležely? Do našich hlav, plných špatných a hříšných myšlenek! A Tys ty bodliny zachytil do své!

*) Kempenský: Následování, kn. II., bl. 12, č. 7.

Ty hřeby v rukou Tvých, ó Pane, do jakých měly být vraženy? Ach ne, do Tvých ne! Ústy žalmistovými pravil jsi, že rukama svýma nic neuchvátil, nic neuloupil: „Co jsem si nikdy lupem neosvojil, to mám nyní nahrazovat!“ (Ž. 68, 5.) Ale naše ruce uchvacují a berou: cizí statek, cizí svobodu, ano i cizí život, jsou bezohledné a násilné; loupí pel sv. nevinnosti neslušnými doteky — ach, do těchto rukou náležely ty hřeby, a Tys je zachytil, ó Jezu, do svých, Ty smírce náš! Co jsi si nikdy lupem neosvojil, to máš nyní nahrazovat.

A nohy Tvé, Spasiteli! Ó vizme, drazí, co bychom zasloužili za své kroky pyšné, za všechny kroky zamířené k hřichu, za všechny kroky rozpustilé, za všechny kroky a pohyby nohou v neslušných tancích! Na hřebech — a na líbelech do nohou vražených stojí Kristus za ně tři hodiny na kříži.

Avšak nejen na jednotlivých údech — na celém trpí Kristus Pán. „Na mých zádech orávali oráči, vyháněli dlouhé své brázdy“ ... (Ž. 128, 3.) žaluje ústy žalmistovými: biči a metlami je vyorali ty brázdy velké i malé, krvavé i modré a mnohé, přemnohé. Otevřeny zejí na obnaženém těle, a vzduch, který k nim má přístup, je kazí a jítí — všechny ty rány za hříchy našich těl nese On — Ježíš, Smírce náš.

Nejen na těle a jeho údech — trpí na všech smyslech: trpí oči — jsou krví a slzami zality. „Obličej od pláče mi zpuchl, a má víčka se zakalila“. (Job 16, 16.) Vidí kolem sebe jen ušklibující se tváře a výsměšné posušky a nenávistné pohledy nepřátel; žal a bol přátel pod křížem — matku hořem sklíčenou, vše to samé věci bolestné. Ó, oči lidské všetečné, vyzývavé, se svými pohledy pyšnými, pohrdavými, nenávistnými, nečistými — vizte, co náleželo vám! Trpí Spasitelovy uši — rouháním, potupou naplněné — za hříchy lidského sluchu.

Trpí Spasitelův čich — je ukřizován na místě popravném, na stínadlech, kde se válely lebky popravených a kde páchla těla ne příliš pečlivě zahrabaných zločinců: to proto, že ani lidský čich není bez viny. Trpí Spasitelova chuť: „Vyprahla jako střepina má síla, a můj jazyk k podnebí mi přilnul“. (Ž. 21, 16.) „Místo pokrmů mi dávají žluč, v žízni mé mne napájejí octem“. (Ž. 68, 22.) Tresty, náležející naší požívačnosti, mlsotě, nestřídmosti — a ach, Tys je chopil za nás, Ježíši, Smírce náš! Trpěl Spasitel na těle, na údech, na smyslech — trpěl na všem, co měl. Šat měl — strhli mu jej: „rozdělují sobě roucho moje, a o můj oděv metají si los“. (Ž. 21, 19.)

Učedníky měl — rozehnali mu je; přátele měl, musil se dívat na jejich hoře a soužení. Matku měl, dobrou a svatou, pod křížem jí pohrdali.

Ale což na těle — na duši trpěl — a to je víc! Křivdy: ještě teď, umírajícímu již, spílají rouhačů. Posměch: ode všech: od lidu, od kněží, farizeů, od katů, ano i od spolu ukřizovaných lotrů. Potupu na své cti: visí mezi lotry. Násilí na své svo-

bodě — je přikován ke kříži. Z á r m u t e k nad lidskými hříchy, zvláště těch, kteří ho ukřižovali a nad treslem, který za to stihne Jerusalem, celou vlast jeho i národ celý. B o l e s t z hoře své Matky a svých přátel. Ú z k o s t a opuštěnost nevýslovnou, že zvolal hlasem velikým: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“

Konečně smrt trpěl: „nakloniv hlavy, vypustil duši.“ Zbylo ještě něco, na čem by netrpěl? Ještě přesvaté jeho srdce. Bylo zraněno dosud jen ranami neviditelnými, hořem, zármutkem, opuštěností. Ale nyní musilo být zraněno viditelně. Nuž pojď, Longine, pojď a vbodni své kopí do toho srdce hluboko, „aby zjeveno bylo všech lidí smýšlení“ — aby viděli, co trpělo srdce jejich Boha za to, že srdce jejich je zdrojem hříchu, „z něhož vycházejí zlé myšlenky, vraždy, cizoložství, smilstva, krádeže, křivá svědectví, rouhání.“ (Mat. 15, 19.)

Utrpení Pána našeho Ježíše Krista bylo tedy plné a úplné. A hle, v tomto utrpení děsném, co činí Syn člověka, když ho s křížem zdvihli? První jeho slovo, slyš! — zaf: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ To je druhý úkon Pána Ježíše, našeho smírce: první byl utrpení, druhý jest m o d l í t b a.

Jako za nás trpí, tak se za nás i modlí dnem i nocí. Stále. Ale zvláště na kříži, jako Smírce.

A dojemně se modlí! „Otče“, volá. Na celém světě představují si pod tímto jménem člověka dobrého, láskyplného aspoň k svému dítěti. Tohoto jména užívá Spasitel. Nevolá: Bože můj! Nevolá: Hospodine, Pane můj. Nevolá: „Králi, Soudce — nikoliv: Otče, Ty bytosti dobrá, Ty Dobroto Neskonalá a věčná — Otče!“ O d p u s ť! Nezavrhuje, neztracuje, netrestej! A když i trestáš, netrestej v prchlivosti, jak se modlil žalmista: „Pane, ve svém hněvu (mne) netrestej, ve svém rozhorlení nekárej!“ (Ž. 6, 2).

Nevědí, co činí... Neznají dobře Tvou Velebnost, ani Tvou dobrotu... Nevědí, jak je mám rád... Nevědí, jak krásné je nebe, jak děsné je peklo. Nevědí, co zloby je v hříchu — jsou omámeni a ošáleni klamnými půvaby a požitky hříchu. Nevědí... odpusť jim!

Ó dobrý, předobry Spasiteli! Co to vidíš na nás...? Ty nevidíš na našich hříších jejich oškřivost, hanebnost, zloby, nevděku, jež proti Otci Tvému pášeme — ne — nic takového, Ty jakobys viděl na nich jen to, co je zmenšuje a omlouvá!

A kdy se to za nás tak modlí? Ve chvíli, kdy paterým proudem teče jeho krev, kdy se celý za nás maří na kříži! V okamžiku, kdy Otci svému podává nejdražší a nejvzácnější dar: sebe samého, se vším svým utrpením a ponížením. Ó dobrý Pane, zdaž mohl Otec Tvůj ještě dále setrvat v hněvu na nás? Krev Tvá záupěla k němu o smilování více a lépe než volala krev nevinného Abela o trest na bratrovraha Kaina; modlitba Tvá volala k němu o smilování hlasem velikým, že ji nemohl neslyšeti: „(Tys věru) obětoval“, jak dří apoštol, „za času pozemského života svého s křikem silným a se slzami prosby a modlitby, a byls vyslyšen.“ (Žid. 5, 7). Byls

vyslyšen! Usmířil nám Otce. „Smířeni jsme s Bohem“, ujišťuje Duch sv. „smrtí Syna jeho.“ (Řím 5, 10).

Ale Spasitel šel ve své lásce ještě dál. Nespokojil se, že nám utrpením a svou modlitbou na kříži zjednal smíření s Otcem svým, nýbrž chtěl: jako se lidské hříchy budou opěťovati až do konce světa, tak aby se i jeho smíření a dostiučinění za ně opakovalo a obnovovalo až do konce světa v Nejsvětější Svátosti Oltářní.

I v ní — i v *Nejsvětější Svátosti jest Pán Ježíš* náš Smírce. Jak? Tak jako na kříži: trpí za nás, modlí se za nás.

Trpí. Co trpí? Ach, jak málo to víme: Můj Ježíši, poodhal svůj závoj svátostný a dovol pohleděti za záclonu chleba! My Tě tak málo známe a Tvůj život svátostný je nám tajemstvím. Hledíme na Tebe jen jako na jakousi sv. věc, sv. památku, obraz... a zapomínáme, žeš zde Ty, svatá, živá, božská osoba. A trpící!

Ovšem, ze sv. víry víme, že nyní, po svém zmrtvýchvstání máš tělo oslavené i duši zaplavenou nebeskou blažeností, a tedy trpěti vskutku nemůžeš. Nelkáš, nepláčeš, nekvílíš, nevzdycháš jako ondy na kříži. Neumíráš, Ježíši, živate věčný. Ale to, co se proti Tobě zde děje a podniká, je samo v sobě schopno trápit, soužit, urážet: A ten stav svátostný, v němž pro nás zde trvá a ty oběti, které v něm pro nás pfináš, nejsou to hotová utrpení?

Vizme: Má zde tělo a krev svou — a co praví sv. Pavel? Že jsou někteří lidé „vinní tělem a krví Páně“, t. j. že se na nich prohřešují. Čím? Nehodným přijmáním: „Kdokoli bude jísti chléb aneb píti kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně.“ (1. Kor. 11, 27.)

Má smysly; ty jakoby byly zastřeny způsobou chleba, podobně, jako když zastřeli rouškou jeho oči, když se mu posmívali.

Na kříži trpěl na své svobodě — přikován ke kříži. Zde je jakoby připoután k způsobám chleba a vína, je tam, kde ony jsou.

Trpí na svých právech: On, který má právo na veškeru zemi a okrsek její, jest z kostelů v mnohých zemí vyhnán, a jeho chrámy jsou proměněny v modlitebny bludařů, v domy světské, sýpky, skladiště — ano i stáje.

Trpí přímé urážky své osoby: Kdyby zde nebyl vpravdě a osobně přítomen, také by se ovšem lidé rouhali, jemu posmívali... ale všechny tyto urážky, nevěra, posměch, svatokrádeže, které se v kostelích dějí, neděly by se tak přímo před jeho sv. přítomností a nenesly by se tak přímo proti jeho sv. osobě.

Trpí na své cti, kráse, velebnosti. Což neskrývá zde svou nebeskou slávu, jest zde vidět spanilé jeho tváře, a zjevují se zde andělé...? Ach ne, to vše skryto, jen lidé naopak neskrývají se zde před ním se svou neúctou a nešetrnostmi.

Trpí na své vážnosti: nabízí zde milost, mši sv., svaté přijmání; a co je těch, kteří o tyto dary nestojí, je zanedbávají, je špatně přijímají, ba svatokrádežně s nimi zacházejí a jimi pohrdají! Není to vše schopno jej rmoutit a trápit, kdyby utrpení byl přístupný?

A jako trpí ve Svátosti, tak se v ní i modlí. Ne jako Bůh, nýbrž jako člověk se modlí. „Jest živ,“ ujišťuje Duch sv., „aby orodoval za nás“ (Hebr. 7, 25). A modlí se za nás v takovém úžasném ponížení, v jakém ve Svátosti trvá, modlí se, obětuje to ponížení za nás, aby dodal své modlitbě důtklivosti a váhy. Aby jí dodal váhy, ponechal si na svém těle jizvy sv. svých ran i po svém vzkříšení, aby je mohl kdykoli svému nebeskému Otci ukázat a v nich jako napsáno všechno své utrpení za nás. Ó Ježíši, oběti smírná, za hříchy naše, ale nejen za naše, nýbrž i celého světa!

Přikvácila jednou za času proroka Joela veliká pohroma na celý národ. Co prorok? Nařídil smíření a odprošení Boha. A koho za smírce? Kněze především: „Mezi slá a oltářem ať pláčou kněží, sluhové Hospodinovi. Ať řeknou: Odpust, Pane, lidu svému“ (Joel 2, 17).

Ale což lidští kněží. Ale jest Velekněz Svatý, „svatý, neposkvrněný, oddělený od hříšníků — vyvýšenější nad nebesa.“ Vyzdvižen dnes na kříži, mezi nebe a zemi volá hlasem dojemným o smilování a odpuštění pro nás: „Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.“ Vyzdvižen ve sv. hostii při sv. pozdvihování opakuje neslyšitelně v každé mši sv. totéž volání: „Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.“

A my bychom nerozuměli? Ó bratře, ó sestro, může býti nějaký hřích, pro který bys musil zoufat? A kdyby tvé hříchy byly jako šarlat, budou zběleny. A kdyby jich bylo jako písku — mohou být odpuštěny — a budou odpuštěny, budeš-li jen chtít! A ty se rozpakuješ vrhnouti se pokorně k nohám Spasitelovým ve zpovědnici a říci: Já bídný hříšník, vyznávám se a lituji? Ó neváhejte, vy, kteří jste ještě sv. zpovědi velikonoční nevykonali, neváhejte. Neztrácejte nikdy důvěry v smírnou moc Kristovy oběti na kříži: Synáckové moji, nehřešete! A hřeš-li někdo, máme přimluvce u Otce, Ježíše Krista spravedlivého, a on je obětí smíru za hříchy naše, ale nejen naše, nýbrž i za hříchy celého světa“ (I. Jan 2, 1).

A tohoto smírce velikého, mocného, máme ve mši sv. — a my ještě nechápeme, co jest mše sv.? Že si v ní můžeme denně přivlastňovati utrpení Krista Ježíše a podávati je Bohu Otci na smír a dostiučinění za všechny své hříchy a všechny tresty, které jsme si jimi zavinili? Ó bláhoví, že zanedbáváme. Jak by si jí vážily duše v očištcí, kdyby jim bylo dovoleno na jedinou mši sv. jítí!

A jak vděční máme býti Spasiteli Tobě za to, žeš naším smírceem ve Svátosti! Co by bylo z nás, kdybychom této Svátosti neměli? Uvážili jste už někdy, co by bylo ze země, když padají hvězdy — jak říká lid — t. j., když padají meteory, kdyby nebyla země obalena vysokou vrstvou vzduchovou? Ta je její záchrana. Ty obrovské kusy meteorů musí napřed proletět touto vrstvou, tím se jejich rychlost i dopad mírní, třením o vzduch se rozžhavují, spalují, ubývá jich, vybuchují dřív už ve vzduchu, ve výši, a tak dopadnou na zemi celkem neškodně.

Ó, otče věčný. Tak je to i s blesky Tvého hněvu a Tvých trestů. Celá zeměkoule jest jako obalena v bílý závoj sv. hostíí. To je naše

záchrana : Tělo Pána našeho, Ježíše Krista ve Svátosti je jako ovzduší, ve kterém všechny blesky Božích trestů se stávají neškodné.

Ale bez této Svátosti, bez této svátostné Kalvarie, z níž stále znívá volání k nebi: Popatř, Bože, popatř na ponížení, utrpení milovaného Syna svého a pro ně, odpusť, odpusť lidu svému — co by, pravím, bylo z nás? Ó jak často by nás již byly tresty Boží zničily?! A proto děkujme! Děkujme co nejvroucněji božskému Spasiteli za jeho obět smírnou na kříži, za neustále opakovanou obět smírnou ve Svátosti a volejme z plna srdce: Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste a dobrořečíme Tobě, neboť skrze svůj svatý kříž svět jsi vykoupil!

<i>I. Obět'</i>	5
<i>II. Smrt Kristova oběť</i>	10
<i>III. Mše sv. obět'</i>	14
<i>IV. Důvody Ježíšova srdce pro obět' mše svaté</i> . .	19
<i>V. Obět' chvdly a dĕkŭ</i>	25
<i>VI. Obět' smĕru a proseb</i>	29
<i>Velký pĕtek</i>	33